

LUGOSI HÍRMONDÓ

XIV. évfolyam 2. és 3. (100. és 101.) duplaszám 16 oldal 2014. december 20.

TALLÓZÓ

Visszatekintő - 2. oldal

Aktuális - 3. oldal

Közélet - 4. oldal

Válogatás - 5. oldal

Irodalom - 6. oldal

Válogatás - 7.-15. oldal

*Áldott, békés
Karácsonyi
Ünnepeket
és
Boldog
Újévet kíván*

A Lugosi Hírmondó
szerkesztősége

Köponyegforgató „politikuskok”

Romániában divat, hogy egyes politikusok miután bejutottak a parlamentbe, megyei vagy helyi tanácsba, a politikai helyzettől függően cserben hagyják pártjukat, választóikat, akik a tisztségbe juttatták őket, és átállnak egy másik menő pártra.

Lugoson az elnökválasztás előtt Cimponeriu Rodica a PC-ből függetlenné vált, Daminescu Porfir és Padurean Ioan a PPDD-ből a PSD-be iratkozott át, valamint Baboniu Marius és Farcageanu Adrian a PDL-ből szintén a PSD-t erősíti.

A Lugosi Városi Tanács jelenlegi összetétele: 11 PSD, 5 PNL, 2 PDL és 1 független tanácsos.

A Temes megyei Tanácsban Bologa Gheorghe a PNL-től átpártolt szintén a PSD-be.

A szerkesztőség

A 100. Újság! Tisztelt Olvasó!

Ez a századik lugosi magyar újság, mely az Ön kezébe kerül!

2000 nyarán az első lapszám megszületése után nagy lendülettel folytunk neki az újságírásnak.

Az alapítók Király Zoltán, Fülöp Lídia, Király Rozália és Pozsár József mellé felsorakoztak azok, akik úgy érezték, hogy ismerik a lugosi magyarság gondjait-bajait, örömeit-bánatait és ezt meg is tudják fogalmazni. Később külső munkatársak írásai bővítették a tartalmát.

Király Zoltán

(Folytatás az 5. oldalán)

A novemberi választások első fordulójában 14 államelnökjelölt próbálta meg a választópolgárokat megnyerni vagy inkább megosztani. A szavazati joggal rendelkező állampolgárok 53%-a járult az urnák elé. Az elért eredmények: Victor Ponta (PSD) az érvényes szavazatok 40,44 %-át, Klaus Johannis (ACL) 30,37 %-ot, Monica Macovei 5,46 %-ot, Calin Popescu Tariceanu 5,40 %-ot, Elena Udrea 5,18 %-ot, Dan Diaconescu 3,99 %-ot, Corneliu Vadim Tudor 3,66 %-ot, az RMDSz jelöltje Kelemen Hunor 3,57 %-ot, Teodor Melescanu 1,10 %-ot, Szilágyi Zsolt 0,56 %-ot, Gheorghe Funar 0,48 %-ot, William Brinza 0,45 %-ot, Constantin Rotaru 0,30 %-ot, Mirel Mircea Amaritei 0,08 %-ot kapott.

Temes megyében Klaus Johannis 42,03%-ot, Victor Ponta pedig 29,66%-ot szerzett meg. Kelemen Hunor 1,83 %-ot kapott.

Lugoson Klaus Johannis 7106 szavazatot kapott (38,75%), Victor Ponta 6115 szavazattal (33,34%) a második. Kelemen Hunor csak 373 (1) szavazatot (2,03%) gyűjtött össze.

Sok magyar már az első fordulóban nem szavazott a magyar jelöltre úgy helyi,

Új államelnök

mint országos szinten is, gondolván esélytelenségére.

A két forduló közötti időszakban folytatódott a kampány.

Johannis ellenszenvesen viselkedett a magyarokkal szemben.

A PRM Ponta mellé állt és ezért az RMDSz nem állhatott ugyanoda ideológiai szempontból, ezért a magyar választók, ha élni akartak jogukkal a második fordulóban, akkor saját belátásuk szerint szavaztak, erre biztatott az RMDSz.

A televíziókban szervezett két elnökjelölt között lezajlott vitaműsorokban Victor Ponta fölényesen birtokolta a műsorokat, számadatokkal, jogszabályokkal, felkészülten.

A második fordulóban mégis elsőprő győzelmet aratott Klaus Werner Johannis az ACL jelöltje, annak a pártszövetségnek a jelöltje, mely 2014. november 16-án 24 órákor megszűnt létezni! Vagyis a választások éjszakáján megszűnt politikai alakulat jelöltjére szavaztak milliók! A szavazati joggal rendelkező állampolgárok több mint

62 %-a ment el szavazni, 11.340.000 állampolgár. Ebből Johannis az érvényes szavazatok közel 55 %-át szerezte meg. Az új szavazók – a 18-25 év közötti fiatalok – és azok, akik ritkán mennek el voksolni, az úgynevezett „passzív” szavazók nagy része „utáltatszavazó”, akik nem valakire akartak szavazni, hanem valaki ellen, jelen esetben Ponta ellen szavaztak.

Az új elnök – akire a magyarok többsége szavazott Erdélyben (Hargita megyében majdnem 80 %, megelőzve még Szében megyét is!) és a Bánságban, de a Kárpátokon kívül is! – már kijelentette, hogy ha őt megválasztották, mint német (szász) származását, akkor Romániában rendezett a kisebbségek helyzete, Románia modell állam, ahol a magyaroknak megalapozatlan követeléseik vannak!

A külföldön élő több millió román állampolgár 294 körzetben szavazhatott. Több fővárosban mégsem sikerült minden szavazni vágyónak élni jogával, más városokban viszont nem tülekedtek a szavazók vagy alig voltak, (pl. Liverpool).

Az első fordulóban 180 ezer, a másodikban a duplája szavazott külföldön. Mindkét alkalommal többségük szintén Johannis győzelmét segítette. **Király Zoltán**

KÖZÉLETI VISSZATEKINTŐ**Október 6.**

Kilenctagú delegáció vett részt 2014. október 6-án a százhatvanöt éve 1849-ben vérbefojtott forradalom és szabadságharc – tizenhárom tábornok kivégzésének – évfordulóján rendezett megemlékezések alkalmából Aradon. A belvárosi minorita római katolikus templomban tartott emlékező szentmisével kezdődött az ünnepség, ezt követően megkoszorúztuk a Szabadságszobrot, majd a Veszőtőhelyen az obeliszket. A lugosi résztvevők névsora: Pozsár József, Langó Ferenc Attila, Langó Erzsébet, Schlier Erzsébet, Jonita Matild, Dezső Ferenc, Dezső Gizella, Kiss Mihály, Szabó Anikó.

Langó Ferenc Attila**Szüreti bál**

Mindössze hatvanhárom résztvevője volt az októberben megrendezett lugosi szüreti mulatságnak, ebből huszonhatan batyus alapon, harmincheten pedig menüs belépővel vettek részt. A menü finom válogatott előétel, majd bécsiszelet körítéssel követett, valamint pálinka, bor, kávé és üdítő, ásványvíz, no meg az elmaradhatatlan szőlőből állt. A lugosi Flamingo zenekar annyira remekelt, hogy a szintetizátor kiegészítéssel, de tíz perc szünet után egy másikkal folyt a zenei szolgáltatás. A mulatság reggel fél négyig tartott, meg-meg szakítva a résztvevők szívből jövő nóták, hallgatók dalolásától, ami a csökkent részvétel ellenére igazi, magyaros, szüreti hangulatot varázsolt az ünnepien terített, díszített terembe.

Langó Ferenc Attila**Kolbászfesztivál**

Az idén a lugosi RMD Sz szervezésében hatvanan vettek részt a békéscsabai Kolbászfesztiválon. Kovács László főszervező vezette a csoportot, melynek kor szerinti összetételére ráillett a heterogén jelző, úgy értem 30 évestől

80-ig, de ez nem zavarta a helyzet adta különböző kínálatok és programok élvezetét. Mindenki azt ette-itta, vásárolta, ami neki legjobban megfelelt tetszési és anyagi helyzete szerint. Két óriási sátorban és a hatalmas sportszernyokban zajlott a kolbászkészítési verseny. Több mint hatszáz résztvevő csapat különböző sajátságos, egyéni recept szerint készítette azt a "hüvelyes terméket", amit mindenki kolbásznak nevez. Több ország versenyzője lépett a képzeletbeli ringbe. Minden helyiségben egy-egy zenélő banda szolgáltatva a zenei aláfestést, kísérést úgy kb. ezer decibellel. Félóra múlva mindenki ringatózott, ki-ki az elfogyasztott alkohol mennyiségétől, vagy – uram bocsá' – a zene élvezetétől. Körös-körül cuki kis faházikókból kínálták azt, mi szemnek és száznak ingere: kolbászféleségek, hurkák, csülkők, tepertők, hidegen, melegen, füstölve, füstöletlenül, valamint pálinkák, borok, sörök, no meg a csömör elkerülése végett mindenféle finom savanyúság. Egy szupermarketben folytattuk a pénzköltést, majd rövid gyulai városnézés után a százéves cukrászda finomságai elfogyasztásával zártuk a kirándulás aktívabb részét, majd boldogan haza indultunk.

Langó Ferenc Attila

AKTUÁLIS

Az RMDSz kilép a kormányból

A Ponta-kormány az RMDSz nélkül is politikailag stabil marad, úgy a Képviselőházban, mint a Szenátusban bőven többségben van. A törvényhozás tekintetében nem fenyegeti veszély a kormányt. A magyarság Johannisa leadott szavazatai azt bizonyítják, hogy nem prioritás az RMDSz-nek a kormányzás, a magyar közösség igényei szerint.

Király Zoltán

Hegedüs Csilla új kulturális miniszter

Kelemen Hunor helyébe Hegedüs Csilla vette át a kulturális miniszteri tárcát, aki két évtizede dolgozik az épített kulturális örökségvédelem terén. Folytatni szeretné azt a megkezdett munkát, mely továbbra is védi a kulturális örökséget. A 2015-ös költségvetésnek biztosítania kell a finanszírozást a megkezdett projektek folytatásához, befejezéséhez.

Király Zoltán

OKTATÁS

A Murgu Iskola Magyar tagozata

Előkészítő osztályban 4 tanuló, az első osztályban 3 tanuló, a II. osztályban 1 tanuló van, tanítónő Madaras Andrea.

A III. osztályban 7 tanuló, a IV. osztályban 3 tanuló Romas Anikó a tanítónő.

A felső tagozaton: V. osztályban 2 tanuló VII. osztályban 6 Király Rozália az osztályfőnök, VI. osztályban 6 VIII. osztályban 5 Veres Éva az osztályfőnök.

KZ

Magyar előkészítő osztály és az elsősök

Csutak Evelin

Kiss Maya

Stanila Beatrice

Balázs Márk

Kántor Anita

Ötvösd Stefania

Hiányzik

Gruia Peter

VÁROSUNK

Boldea gyaloghídja

Igaz, hogy csak gyalogjáró híd, de akkor is egy új híd, amely a Temesen átívelve összeköt két partot és igencsak sűrűn lakott városrészeket: Strand, Stadion I. és III., Tesatorilor, a túlparton lévő városi piac és a környéken lévő kereskedelmi egységek, valamint a nemzetközi forgalmat is lebonyolító autóbussz állomás. A híd 144 méter hosszú, három méter széles. Négy pillér tartja az öt előregyártott elemekből álló hídtestet, amelyek közül a leghosszabb 48 méter. A jobbparton elkészült az új piac. A balparton végső stádiumába érkezett a megújuló strand és velenes központ, valamint egy vadonatúj fedett medence. A hetvenes években bővítették a Beton hidat kétsávosról négysávosra, ami valójában egy új hidat jelentett a régi mellé.

A nyolcvanas években épült meg a Kiskanyar és Temesvári úti tömbháznegyedeket összekötő ugyancsak (Leucuta) gyaloghíd.

Langó Ferenc Attila

Átadták az új piacot

November elsején átadásra került a régi piac helyén felépült modern, európai színvonalú, új piac. A beruházás közel két évet vett igénybe, de megérte. A város lakosságát kiszolgáló létesítmény kényelmes az árusoknak és a vevőknek is.

Több mint 400 asztalon árulhatnak a kistermelők és kis boltok – kenyér, hús, tejtermék, vetőmag, stb. is – árják a vásárlókat.

KZ

Utak és járdák aszfaltozása

Régi álma vált valóra a Grozavescu és Rebreanu utcák lakóinak, mert aszfaltburkolatot kapott a macskóvel borított utcájuk.

Aszfaltozásra került a Loga, Vladimirescu, Victor Babes utca is. Folytak az aszfaltozások több utcában is Oituz, Smardan, stb. ameddig az idő engedi.

KZ

Kirándulás Szegedre

Ez év utolsó kirándulása december 13-án, szombaton lesz mikrobuszszal a szegedi karácsonyi vásárra és a hipermarketekbe. A bátrabbak elmennek fürödni Makóra. Beiratkozni a Magyar Házban lehet, december 7-ig, szombaton és vasárnap 10-12 óra, kedden 18-19 óra között.

Kovács László

Szilveszteri 2015.

Az idén is – mint mindig – hagyományosan a lugosi RMDSz szervezi meg a szilveszteri mulatságot 2014. december 31-én a Német Fórum termeiben, az Odeanu (volt Marx) utcában, ahol gazdag menüvel várják a mulatni vágyókat mindössze 120 lejért személyenként. Zenél a lugosi Flamingo zenekar. Feliratkozni a Magyar Házban lehet Karácsonyig a nyitvatartás szerint. Bővebb információkat a feliratkozáskor kapnak az érdeklődők a szervezőktől.

Langó Ferenc Attila

Tanácsi hírek

☞ A Kiskanyar negyedben a Murgu 8 osztályos Általános Iskolában korszerűsítik az ebédlőt és a belső tereket.

☞ A Panselilor és a Teiului utca telkei fel lesznek parcellázva egy új zonális urbanisztikai terv szerint.

☞ A városban jelenleg 1307 gyerek jár ovódába és 6170 gyermek tanul a 0 – XII. osztályban.

☞ A városi tanács 114. számú határozata szerint megszűnik az Aurel Vlaicu Líceum működése a Mocioni utca 10. szám alatt, (volt 5. számú magyar iskola).

☞ A városi tanács utolsó ülésén az idei év költségvetését igazították ki, úgy hogy a plusz összegek fedezték az iskolák és ovodák működését erre az évre. A következő költségvetés kiigazítás a mozgássérültek személyi gondozói fizetését fogja biztosítani az év végéig.

Kovács László

KÖZÉLET

Vendégségben a Magyar Házban

A múlt hónap végén az RMDSz és a Bánsági Közösségért Egyesület, a Communitás Alapítvány támogatásával kellemes, vidám hangulatú töklámpásfaragó-versenyt rendezett, melyen kisiskolások és felnőttek vettek részt.

Délelőtt 10 órakor megérkeztek az Eftimiu Murgu Általános Iskola magyar tagozatának I.-IV. osztályos tanulói Madaras Andrea és Romas Anikó tanítónők vezetésével.

A szívélyes fogadtatás után lelkesen szervezkedtek. Négy csapatot alkottak: Vidám, Boszorka, Halloween és Lámpás, majd mindegyik megrajzolta saját plakátját. Izgalommal fogtak hozzá a töklámpás kifaragásához, igyekezve, hogy minél változatosabbak

legyenek. Az elkészített lámpásokból kiállítást szerveztek. A tanítónénik az eseményhez illő sült tökkel és süteménnyel kedveskedtek a versenyzőknek. Pozsár József az RMDSz lugosi elnöke oklevelekkel, édességgel, hűsítővel és apró ajándékokkal örvendeztette meg őket.

Megköszönve a vendégséget, örömmel vitték haza alkotásaikat és a kapott ajándékokat, megígérve, hogy máskor is szívesen eljönnek a Magyar Házba.

Másnap a felnőttek próbálták ki fantáziájukat. A sok változatos töklámpás között a Dezső Ferencé bizonyult a legsikeresebbnek, így ő lett a verseny győztese.

Kovács László

A kondorosi csárda ki van festve

Így mondja egy régi nóta. Erre egy kis, de lelkes, lugosi kiránduló csapat is kíváncsi volt.

Először a szarvasi Arborétumban megtekintettük a Mini Magyarországot, az ország egyetlen interaktív makettparkját, amely a történelmi Magyarországot és egyben a Kárpát-medence mértani középpontjában van. Míg sétáltunk a parkban, láthattunk történelmi vasúti szerelvényeket síneken, hidakon és alagutakon áthaladva. A sok hangzó és mozgó makett közül megemlítem a pécsi Dzsámiból hallható műezsin hangját. Elhaladtunk a mini Balaton és a Duna partján, itt van az Országház, a Lánchíd, az Operaház és a Hősök Tere makettje is. A park bemutatja az ország főbb építészeti nevezetességeit, láthattuk a kecskeméti Cifrapalota és a szolnoki Szigligeti Színház makettjét, a szegedi Dóm, az esztergomi Bazilika, a tihanyi Apátság, a debreceni Református Nagytemplom és a jáki templom kicsinyített mását. Több vár és kastély is látható a Mini Magyarország területén.

Délután a Körös holt ágán sétahajózáztunk egy és fél órát a Katalin II. fedélzetén. A kapitány ismertette a város nevezetességeit és elmesélt sok-sok humoros történetet. Fürdés és vásárlás után elindultunk Kondoros felé.

A település 22 km-re délkeletre fekszik Szarvastól és 22 km-re északnyugatra Békéscsabától. Maga a falu Szent István király uralkodása idején alakult. 1740 körül, az akkoriban fontos aradi út mentén felépült a maig nevezetes csárda épülete, vendéglátó postaállomásként. Az első épület vályogból épült és nádfedele volt. Az épületegyüttes főépületből, fedett-nyitott loállomásból, gémeskútból és magtárból állt. A hagyomány szerint a gyomaiak 1783-ban bosszúból felgyújtották. A mai épület 1784-ben épült újjá barokk stílusban. Más források szerint 1820-ban az épületet lebontták és egy téglakeresztet építettek helyébe. Hatalmas falaiba pedig csúszdákat, titokzatos rejtekhelyeket, pincéjéből titkos kijárati alagutat, kéményében pedig útvesztők labirintusát hozták létre. Alagútjában a híres Rózsa Sándor is megfordult. Így vívta ki magának a csárda a híres jelzőt és épületéhez fűződik a puszták betyárjának romantikája, Rózsa Sándor legendája. Az épület ma mint múzeum működik. A történelem során volt magtár és pánház és 2003-tól mint csárda fogadja vendégeit.

Mi is „befordultunk” a híres csárdába, a nagyterembe fogadtak bennünket, kék írásos terítők és ugyanabban a színben játszó függönyök vártak, a terem végében pedig a nagy búboskemence. Valamikor furkósbotos legények és betyárok világa volt itt.

Lehetett választani betyárlevesből, pandúrgulyásból, de a szemem a szürkemarhából készült ételeken akadt meg. A kondorban rottyogó szürkemarhapörkölt kaporos-túros házi csuszátétával nyerte el a tetszésemet. Igaz, egy finom bagulyás, füstölt csülökkel sem rontotta volna el az étvágyam. De volt ott cigánypecsenye hasáburgonyával, viszont nagy sikere volt a betyártálnak is.

Kicsit megpihenve, megnéztük a múzeumot is. Nem hiányzott belőle semmi, a régi tanyavilág minden emléke és tárgya fellelhető. Volt aki a pincébe ment, mások a padlásra, én beértem a szobakonyha megtekintésével. Sok régi emlék, gyerekkorom boldog éveit idézték és nagymamám nyári konyháját, vaslábosok, tekenyők, kávédaráló és sok-sok fakanál társaságában.

Jó érzés volt megpihenni, nosztalgizálni a híres betyár-csárdában, Rózsa Sándorra gondolva és a sok íróra és költőre, kiknek a vendéglátó adott megannyi ihletet.

Már éjfél ütött az óra, mikor a „szekerünk rúdját” a csillagok leple alatt hazafelé fordítottuk, de a betyáros ízek és a hangulat újra visszahívnak!

Kovács László

VÁLOGATÁS

Válogatás a Lugosi Hírmondóban megjelent írásokból

Az alábbiakban, valamint a VII. – XV. oldalakon a Lugosi Hírmondóban megjelent írásokból válogattunk: az eltelt 15 év alatt a lugosi magyarságot érintő legfontosabb eseményekről, a város leghíresebb embereiről és tollforgatóink legjobb írásából.

Sorsunk jövője az összefogás!

Közösségünk sajnos az idő múlásával mind kisebb lesz és mintha ez nem volna elég, vannak köztünk olyanok, akik saját vagy egy kis csoport érdekeit képviselve, azon munkálkodnak, hogy megosszanak bennünket. Ez a tény érvényes országunkban, megyénkben, sőt városunkban is. Gondolom nem kell bizonyítanom azt, hogy mennyire fontos, hogy ott legyünk, ahol sorsunkról döntenek: a helyi, megyei önkormányzatokban, a kormányban, a dekoncentrált intézményekben. Szükségünk van képviselőinkre, barátainkra, akik sok esetben segítenek rendezni kisebb-nagyobb problémáinkat. Minél többen vagyunk egy testületben, annál jobban figyelnek ránk, annál nagyobb súlya van szavunknak!

Pozsár József

Megjelent: XIII. évfolyam 1. (93.) szám 2012. május 11.

Fülöp Lídia

Ki a magyar

Az a magyar, aki őrzi nyelvét,
Aki temetőbe kijár, kinéz
Betűzni a korhadó fejfákról:
Apja, nagyapja, úkapja nevét.

Az a magyar, akinek egyenes
Gerincében az éltető velő...
S ha szóra nyílik szája, igazat,
Csak igazat szól, nem hízelgőt.

Akinek keze szorításában
Benne dobog a lüktető szíve
S takarót nyújt a fázó fölibe.

Az a magyar, aki bárhol éljen,
Imára teszi gyermeke kezét
Magyarul imádni Istenét.

Megjelent: 2000. július 7-én az 1. számban.

A századik lapszám

(Folytatás az első oldalról)

Az első lapszámban ezt írtam: *Célunk objektíven beszámolni a városban történő eseményekről, beharangozni a közeljövőben létrejövő betervezett egyházi, kulturális, iskolai, politikai és más magyar rendezvényeket és közérdekű információkat.*

Az ötvenedik lapszámában 2005-ben a következő jelent meg: *A lap terjedelme is növekedett, valamint a példányszám is emelkedett. A megjelent lugosi lap bebizonyította, hogy a maroknyi szerkesztői gárda és a külső munkatársak képesek Lugoson magyar sajtóterméket létrehozni. A lap bemutatta városunk magyarságának – de nemcsak – hétköz- és ünnepnapjait, kulturális életét, politikai megnyilvánulásait, a magyar oktatás nehézségeit és sikereit. A helytörténeti rovat és a lugosi híres emberek, az irodalmi próbálkozások, keresztretjvények, mezőgazdasági és egészségügyi és más írások gazdagították a tartalmat.*

Mindez ma is érvényes és büszkén vállaljuk az eddig megjelent lapszámokat és tartalmaikat.

Célkitűzéseink közé tartozik továbbra is a hiteles és pontos tájékoztatás. Itt a bántási szörványban szeretnénk és meg akarjuk őrizni magyarságunkat, nyelvünket, kultúránkat, hagyományainkat. Az anyanyelvünk megőrzésében fontos szerep jut a családnak, az iskolának, a templomnak. Megmaradásunk záloga a nyelv, mely magába foglalja az írott sajtót is. Tehát tovább kell éltetni a lugosi magyar újságot, melyre igény van itthon, a városban, az országban és külföldön is. Vannak, akik elszármaztak szülővárosukból, de lélekben sokszor velünk vannak, ők nagyon várják nyomtatott és/vagy újabb elektronikus formában is megjelenő újságunkat Magyarországon, Németországban, de még Amerikában is, így szerevezve tudomást arról, hogy mi történik Lugoson.

Király Zoltán

Egy ház legszebb Karácsonya

Mesél a tűz az esti csendben
Égő villanyok szórnak fényt
Viaskodva az emlékekkel
Élémbe küldik e regét.
Régi nagyon ez a történet
Egy század felett vezet el,
Karácsony volt és mint minálunk
Temérdek ember ünnepelt.
Patinás ódon régi házban
A két öreg mélézgatott
Az idő tűnő éveivel
Hulló hajukra dért lopott.
Ketten voltak most, ünnepelőben,
Vendégek nyoma még sehol,
Beszélgettek is, erről-arról
Élő fiukról s másikról:
Elesett! Rég – mondá az apa,
Pedig nagyon szerettem őt
Sötét szemében tüzet láttam
Mint magaméban ezelőtt.
S emlékszel-e? – kérdé az anya
S a szemé könnyel lett tele
Karácsony volt, akkor is mint most
Hogy jött a hír: a fekete.
Karácsony volt, és harcmézőt láttak
Hadsereg kezéből kihullt kardot
S mi bátor szívükhöz nem illett
Két öreg csendben zokogott.
Az óra azonban meg nem állt
Jött haza az ifjabb család
Csacska ajakkal, nevetgélve
Tálalgatták a vacsorát.
A kapu nyitva, szokás szerint,

A vén eb csaholni kezdett
Halkabb lett, s mit eddig még nem tett,
Hagyott bejönni idegent.
Az ajtnál két vándor állott
Két ágrólszakadt, reszketeg
Egyik néma volt, félkegyelmű
Támogatta a betegebb.
Kik-mik lehetnek, minek kérdnék
Éhes koldusnak nincs szava,
Vacsorát nekik, gyermekeim!
S helyét adá az agg apa.
A házban még volt egy szép szokás
Mi vacsora után fő dolog:
Ezen hajléknak apraja-nagyja
Isten áldva imádkozott.
A néma koldus csak állt félszegen
Szorítva ajkát görcsösen
Kéklő ajakkal felkiáltott:
Ez én anyám! Oh, Istenem!
Az anya kezéből földre esett
A jó szikszai imakönyv
Ölelte és csókolta fiát
A megsiratott drága hőst.
Apja a derék, öreg ember
Könnyével már ő se bírt
Simogatta a tért fiának
Vihartól vert rossz rongyait.
Beoldalgott a hű kutya is
Nyaldosta róla út porát
Így ünnepelte meg e család
Élete legszebb Karácsonyát!

Megjelent: V. évfolyam 11. (49.) szám
2004. december 15.

IRODALOM

A kanál

Ősszel, amikor a természet búcsúzóul élénk tárja színpompáját, akár egy utolsó szimfóniát, az ember is óhatatlanul elgondolkodik élete értelmén. Hiszem, hogy mindenki, aki keresi rá a választ, a saját szintjén meg is találja azt. Mert meg akarja találni! Így vagyok ezzel én is. Akár hiszik, akár nem, nekem egy kanál adta meg rá a feleletet.

Dédnagyapám kanala. Egy majdnem két évszázados cizellált ezüstkanál. Kezembe tartom, és mint egy filmet látom magam előtt őseim életképeit. Mennyit tudna mesélni családi összefüggésekről, boldog ünnepekről, szerelmekről, vagy épp keserű ízzel lenyelt falatokról a hosszú évek során! Hol vannak már ezek az emberek? Őseim, szeretteim? Leéltek egy küzdelmes életet, alkottak, hátra hagytak emlékeket, de már nincsenek! A kanál pedig megmaradt. Túlél engem is!

Ez a kanál értette meg velem, hogy az emberi élet értelme nem más, mint szellemi és fizikai javak megteremtése. Gyermekünk, házaink, művészetünk, törvényeink, szívből jövő tanácsaink, életpasztalataink átadása, mind-mind tovább éltet bennünket.

Szüleim, rokonaim, tanáraink tanácsait életem a mindennapokban. Ha a konyhába ténykedem, Anikó nagynéném háziasszonyi fortélyai jutnak eszembe. A hagyma apróra vágását 12 évesen Eszti

nagynéném mutatta meg. Pista unokatestvérem úgy adta át nászajándékát, egy általa készített kenyérvágó kést: Jól nézd meg ezt a kést Olgi! Én már rég nem leszek, de ez a kés, még mindig szeli majd a kenyered! Múlt héten tettem egy csokor virágot a sírjára... Ahányszor cipőt tisztítok, mindig Jakab tanár bácsi, a matek tanárom jut eszembe, akinek mindig fényes volt a cipője, és ő tanított meg minket, arra is, hogyan lehet egy széket nyikorgás nélkül kihúzni, és lányosztály lévén, kecsesen elhelyezkedni.

Ezernyi kapott jó tanács, amit használnunk életünk során!

Kedvenc íródom, Jókai Anna a Szegény Sudár Anna című regényében egy egyszerű havasi birkapásztorral mondatja el életigazságait. Mert az életigazságok nem osztályfüggőek! Azokat mindenkinek meg kell élni, hogy továbbadhassa! És mi ez az igazság? Hogy nem szabad önzően szeretni! El kell engedni szeretteinket, mint a kis unokáját, szinte szerelmetesen szerető erdélyi nagymama is. Nem mi vagyunk a lényeg, hanem amit átadunk, az él tovább! *“A kicsi ember nem felejt el azt, amit tanult, legfeljebb azt, akiől tanulta.”* Mert: *“Van emlék! Ott egy csukott virág. Nyisd ki a szirmokat. Egyenként. Lassan. Az emlék dús. Az emlék édes”* Milyen igaz, tanító sorok! Mert bennünk

élnek szeretteink, és a mi vonásaink, mozdulataink, nevetésünk csendül fel gyermekeink ajkain is.

Elgondolkodom! Hogyan élek én majd tovább? Gyermekeimben, szeretteimben biztosan, és munkám során is. Hisz akiket megszépítettem, menyasszonyok, ha előveszik a képeket, talán majd én is eszükbe jutok. És nekem ennyi elég!

Nemrég, szüleink sírjától hazafelé is az élet értelméről beszélgettünk a férjemmel. Ő, aki az anyagtudományok ismerője, azt mondta: *“Tudod, minél jobban belemélyedek az anyag rejtelmeibe, annál jobban érzem, hogy az ember több mint anyag! Mert az ember gondolkodik, érez, szeret. Az embernek LELKE van!”*

Szótlatlanul mesélt a kanál. Tanított, emlékeztetett. Olyan kincsekre, amik többet érnek számomra, mintsem haragudjak rá, hogy majdan engem is tovább él! Köszönetképp kifényesítem, megsimogatom, és puha vászonba burkolva elteszem. Mondja tovább meséit a következő generációknak is!

Jókai Anna ideillő, igaz sorai jutnak eszembe: *“A mag megfogán, tán szárba is szökken. Tán még aratásra be is érik. De a szántóvető személye később ritkán megkülönböztetett...”*

Gál Tivadarné Olga

Fülöp Lídia

A búbos kemence

Búbos kemencéket nem a kincstár építtetett a telepes házakba, mégis minden házban ott volt, sőt minden háznak minden szobájában. Úgyes kezű, idős asszonyok kalákában építették ezeket a kemencéket, áztatott agyagból, apróra törtelt cserepekből, meg pelyvából. Hárman-négyen összefogtak, a szérűben áztatták, taposták az agyagos földet, pelyvát hintettek rá és vízzel locsolták, majd kapával egyengették, utána újra taposták. Amikor jól megoldozták a sarat, talicskában a tett helyre vitték, közben jókora kosár darabokra törött cserepet is vittek és hozzáfogtak a munkához.

Az alját, úgy két méter átmérőt és a padkát kimérték. Az ajtaja vastag pléből volt, amit kovács készített rendesen, pontos méret alapján. Minden kemence a másik szobában volt körül a patkával, amit körül ültek a szomszédnénik és mi a gyerekek együtt.

Volt amelyik gangról volt fűthető, de legtöbb helyen a tágas konyhából.

A kemence derekától alól padka volt, saját anyagából, amely a legközelebbi falnál végződött. Ott volt a kuckó. Az volt a kisgyerekek búvóhelye, játszottak ott, sokszor egymás hegyin-hátán el is aludtak.

Csodálatosak voltak ezek a kemencék, reggel befűtötték, rőzsével, izékszárral a tehének elől, szalmával, mindenféle száraz hulladékkal, és még másnap reggel is meleg volt. A kemencébe jó volt bármily tüskös gally, kicsi kévékbe kötve, vagy ha túl sok volt a szalma, az is. Naponta egyszer fűtve, tartotta a meleget másnap reggelig.

A kemencében megsültek a kenyerek, cipók kolbásszal benne, megsült a kavart pite, a lángos, kukoricamálé, rétesek, aszalt almából cibere, krumpli oldalassal vagy kolbásszal, megfőtt a káposzta, a bab és egyebek, minden, ami asztalra való!

A kemencepadkán elfértek a gyermekek, nagyanyó, nagyapó, szomszéd nénik, kismacska, lusta kandúr, s jaj, annyiféle minden. Meleg volt a padkán, meleg volt a mázolt földön.

Később a búbos kemencét felváltotta a négyszögletes kemence, ahol nem volt patka. Ezután következett a csikó sparhert, amire a falusiak azt mondták: pléhtákolmány, addig meleg, míg ég benne a tűz. Nem sok keletje volt, mert divatba jöttek a téglából, majd csempéből rakott sparhertek.

Fülöp Lídia

Halott férjemhez
Halottak Napján

*Hol vagy te most férjem?
Szelek szárnyán lengessz a térben?
Csonkezéddel nem simítasz,
Válladra nem borulhatok!
Fakulnak a régi szép évek...
Fakulnak a falon a képek...
Sűrűsödnek a fehér hajszálak
Tükröt tartok a holdvilágnak.
November van, újra jön a tél
Fehér lesz minden, tavasz messze
Két szemem hullatja a könnyet
Mint olvadáskor házeresz.
Ma Halottak Napja van
A temető csupa fény, virág
A sírokban összesugnak
A halottak a köves párnán.
Micsoda fény! Micsoda világítás!
Míg élünk, mennyi acsarkodás
Oh, be szebb lenne az élet
Ha az emberek megférnének!
Nyugodjál férjem, neked már jobb
Nem kell félned a meghalástól!*

Lugos, 2014. november 2.

KÖZÉLET

Évvége, avagy rekviem a Zárdáért

Nehéz elhinni, hogy vége. Agyunk érti, de a szívünk tiltakozik. Fáj, mert értelmetlennek tartja, hogy ez volt az utolsó tanév, ahol még magyar szó hangzott el az ódon épület falai között. 130 éve már annak, hogy az impozáns – ma már öregnek mondott – falak között megszakítás nélkül zajlott az iskolai élet, kezdetben csak magyarul, aztán már két nyelven. A Notre Dame mindig bizonyított. Úgy engedte el lányait, fiait, hogy nem kellett utána szégyenkeznie.

Igy van ez ma is a legutolsó magyar tanévzáró „mérlegkészítésénél” is.

Úgy tekintünk vissza az eltelt 2007/2008-as tanévre, hogy a volt végzőseink sorsának alakulását is nyomon követjük.

Annak ellenére, hogy a 8 általánost magyar nyelven végezték, a tavalyi diákjaink újból igazolták, hogy alapos ismeretekre csak anyanyelven tehet szert az ember. Két tanítványunk példája is igazolja: Sterhán Angela a román nyelvű közgazdasági szakon lett első a IX. osztályban, Varga Lóránd pedig a Iulia Hasdeu Főgimnázium kétnyelvű osztályában harmadik. A magyar nyelven továbbtanuló gyermekeink sem vallottak szégyent. Temesváron Gergely Tímea és Sebestyén Tímea osztályaikban szintén évfolyamelső lettek, Déván a Téglás Gábor Iskolacsoportban Bálint Júlia bizonyította, hogy alapos képzést kaptak. Az országos tantárgyversenyen – közismert nevén, az olimpiáson – az országos szakaszon is megyei elsőként jutottak tovább: Gergely Tímea Temesvárról és Bálint Júlia Déváról.

A jelenlegi évfolyamaink is szépen teljesítettek. Mielőtt számbavenném idei eredményeiket, el kell mondanom, hogy a rendkívül alacsony létszám miatt mindenütt ugyanazokat a neveket olvashatjuk. Alig van 7-8 tanuló egy osztályban, így állandóan „szerepelhetnek”. A megyei tantárgyversenyen 7 tanuló vett részt, Sándor Norbert VIII. osztályos tanuló IV. lett, így dicséretben

részesült. A Zrínyi Ilona Nemzetközi Matematikaverseny regionális szakaszára Veres Éva számtantanár 18 tanulóval jelentkezett, 10 oklevelet és jutalmat kapott. Részt vettünk a román nyelvű Kenguru matek és román irodalmi vetélkedőin, ahol a gyermekeink jobb eredményt értek el, mint román anyanyelvű társaik.

Ugyanez vonatkozik az egységes dolgozatíráások eredményeire is. Sándor Norbert és Szirbik Andrea VIII. osztályos tanulók messze megelőzték a párhuzamos osztály eredményeit, így a rangsor legelején állnak, de a többi 5 nyolcadikos is az első helyeken szerepel. A számítógépes elosztásnál minden végzősünk első körben bejutott, sokan az első opció alapján.

Osztályismétlő tanuló csak az maradt, aki széles ívben és tartósan került az iskolát. Ilyen is van, szerencsére nem sok.

Hogyan tovább 5-ös Iskola? Sehogyan!

Ilyen néven már nem létezőnk. Új iskolában, új néven, de a régi, változatlan hittel és kedvvel, bizakodva, reménykedve (?) várjuk a szeptemberi csengőszót. És várjuk a magyar szülők magyar gyermekeit, mert „minden nemzet a maga nyelvén lett naggyá és nem a másikén.”

Király Rozália

Megjelent a IX. évfolyam 4. (78.) szám 2008. július 18.

Az 5-ös iskola új épületben

Az iskolának eddig helyet adó, egykori Notre Dame Zárda épületét a Katolikus Egyház visszakapta. A helyi városvezetés és a Katolikus Egyház sem a lakbér összegében, sem a vásárlás összegében nem tudott megegyezni, így kerül sor az elköltözésre.

1878-tól Lugos patinás épületében, a mindenki által Zárdának ismert épületben folyt magyar nyelven az oktatás. 1959-ben megszüntették az önálló magyar iskolákat, román tagozatossá alakították a Zárdát is. Azóta állandóan sorvad a magyar nyelvű oktatás Lugoson és nemcsak. 130 év alatt apácák, tanítók, tanárok oktatói-nevelői munkája révén, generációk százait és ezreit indították el innen életreszóló útravalóval. Ennek a nemes hagyománynak szakad most vége.

A lugosi 5-ös Számú Általános Iskola a 2008/2009-es tanévet új épületben kezdi meg. Öröm és öröm is egyben. A város központjában levő iskolát mindenki legkönnyebben megközelíthette, de az épület, régisége miatt komoly feljavításra szorult, fűtése elavult. Sem a Városháza, sem a Katolikus Egyház nem akar nagy

összegeket befektetni.

Az új iskola modern lesz, felszereltsége megfelel a kor követelményeinek, de a város egyik peremkerületében fekszik.

A politikai csatározásoknak a Temes megyei Tanfelügyelőség vetett véget és döntésük értelmében a Kiskanyar

negyedben (Cotu Mic) épülő iskolába az 5-ös Számú Iskola költözik, ahol a magyar tagozat is fog működni.

Király Zoltán

Megjelent a IX. évfolyam 2. (76.) szám 2008. május 10.

IRODALOM

Álommagyar

Magyar az, aki valamelyik történelmi magyar egyház tagja ... magyar az, aki RMDSz-tag ... magyar az, akit magyar civilszervezet ajánl ... magyar az, aki annak vallja magát ... magyar az, aki magyarul végezte tanulmányait ... magyar az ... magyar az ... hány óra lehet? ... megpróbálom felkattintani az éjjelilámpát, nem működik, bekapcsolom a rádiót ... Kossuth Rádió Budapest, nulla óra 13 perc ... felcsendül a Himnusz ... lehalkítom a rádiót ... ebben a betonskatulyában a harmadik emeletre is felhallatszik ... még rám fogják a szomszédok, hogy csendháborítást vétettem ... balsors, akit régen tép ... elszállnak az utolsó akkordok is, a két kolosszális Ferenc – a Kölcsey meg az Erkel – most ott vannak velem a megizzadt párnám sarkán ... jó lenne elaludni ... kilenc, nyolc, hét, hat ... nem megy ... magyar az, aki ... református, kiáltom bele a néma, sötét betonskatulyába, de rögtön lehiggadok ... mit csinállok, ha a tiszteletes ötven évre visszamenőleg kéri az egyházi adót ... ötven évvel ezelőtt voltam templomban ... akkor

konfirmáltam, első voltam a sorban, én kaptam a leghosszabb kérdést ... azaz a kérdés nem volt hosszú: mi az igaz hit?... tette fel a kérdést Szabó Albert tiszteles úr, és meleg, delejes, bátorító pillantással erőt adott ... lenyeltem valamit, ma sem tudnám megmondani mi volt az, de mázsza súlyként nehezedett a torkomban ... aztán jó hangosan, hogy a toronyablakban tollászkodó galambok is felreppentek, kivágtam, hogy: az igaz hit nem csak oly biztos ismeret, amelynél fogva igaznak tartom mindazt, amit Isten az ő igéjében kijelentett, hanem azon felül még az a szívbeli bizodalom is, hogy ... nem a kérdés, a válasz volt jó hosszú ... magyar, az aki ... öt Bibliám van a könyvtáramban, három magyar nyelven, kettő románul, ha már nagyon nehéz a 24 óra, olvasgatom, néha egyedül hangosan énekelem „Tebenned bízunk eleitől fogva „ ... az a magyar ... jó lenne elaludni, aludj már te álommagyar ! kilenc, nyolc ... kettő, egy, nem megy ... te ki vagy: Jutka, Hilde, Anna? nem ! nem ! Erzsike se lehet ... ez szóke mint a Tisza ...

menyecske jött, korsó kezében, megmerítette, rámnézett, aztán ment sietve ... nem rám nézett ... Petőfire... Petőfi magyar volt-e ? ... magyar volt, mert állt a szóke Tisza partján, „ott ahol a kis Túr siet beléje” ... „milyen volt szókesége nem tudom már, de azt tudom, hogy szókek a mezők” ezt nem Petőfi mondta, de nem is lényeges, hogy ki mondta, fontosabb, hogy ki hogy érzi ! ... magyar, az aki ... akinek van magyar igazolványa ... kérem a magyar igazolványt, nem azért, hogy kevesebbet fizetnék a vonaton, nem megyek én már soha Budapestre ... azért kérem, mert ... mert nem számolnék többet, hogy kilenc, nyolc, hét ... hanem a mellemre tenném, két kezemmel összekulcsolnám, szorítanám, a Szent Korona ringatna álomba, hazai idő szerint egy óra 13 perckor, magyar idő szerint nulla óra 13 perckor, amikor hallgatom a Nemzeti Imát, igénylem a Magyar Igazolványt, kell nekem nagyon !

Takács Imre

Megjelent: III. évfolyam 3. (23.) szám 2002. március 15.

Fülöp Lídia

Találkozó

Sándor és Eszter szomszédok voltak a Nyárfá utcában. Mindketten egykék. Ennélfogva, egymásrautalva játszótársak. Együtt mentek óvodába, iskolába, akkor még virágozott a magyar iskola.

A barátságból vonzalom lett. Sándor szülei nem lelkesedtek ezért a vonzalomért, mert ők értelmiségiek voltak, Eszter szülei pedig gyárimunkások. Az érettségi után mindketten felvételiztek az orvosira. Sándor nem jutott be, amin nem is lehetett csodálkozni, mert értelmiségiek voltak a szülei. Akkor még a jobbmódú földműves szülők gyerekei sem jutottak be. Lehettek bármilyen osztályelsők.

Eszter bejutott Marosvásárhelyre.

Főleg ez készítette a Sándor szüleit az országból való kitelepedésre. Amerikában élt egyik rokonuk a családjával, ők is oda akartak kimenni. Több mint egy évi huzavona után sikerült kijutniuk.

A két fiatal egy ideig levelezett, amíg Sándor egyik volt iskolatársa, Jancsi nem kérdezte meg őt egy levélben:

neheztelne-e, ha Esztert feleségül kérné. Jancsi is egyetemista volt a bányamérnökön. Sándor néhány éjszakai nemalvás után áldását adta rájuk levélválaszban, hiszen ő még éveket nem látogathat haza és jóval későbbben végzi el az egyetemet Pittsburghban.

Eszternek született egy kislánya, szülei szemefénye. Apja bányamérnök, anyja általános orvosnő. Jól éltek 1989-ig. Akkor jött a forradalom, amely Temesvárról indult el. December 16-án reggel kétszer is viharos szél szaladt Jancsi az ajtóból, búcsúzni nejtől, leányától. Azon az éjjelen őt is megölték, s a Zölderdőben felismerhetetlenül megcsontkítva tüntették el a többi áldozattal együtt. Eszter hiába várta.

Közben meghaltak a szülei is. Egyedül nevelte a lányát, mint körzeti orvosnő dolgozott.

Sok év után osztálytalálkozóra került sor. Sándor Amerikából jött repülőn, Eszter gyalogosan, a szülővárosból, ahol mindenki ismerte, szerette. A régi tan-

terem, a névsorolvasás, valamennyiök szemét elhomályosította. Sándor még nőtlen volt. Eszter bájos, szóke asszony. Egy kis idő múlva Sándor kezét érezte a vállán.

- Ismersz-e még Eszter ?

- Téged még mindig a régi szerelmemnek ismerlek Sándor.

- Mindenről tudok, ami az évek során történt veled, Eszter. Lehet, te kevesebbet rólam ... Agysebész vagyok, és vénülő medve.

Eszternek, mint régen, ha öröm érte, egyik arcán egy almanagyságú piros folt jelent meg s a szeme könnybe úszott.

- Eszter ! – mert ha akarod, be is jelenthetnék, itt az osztályközösség előtt az eljegyzésünket !

Átöelve vonultak a középre, míg Eszter tisztaselyem, fehér blúzára peregtek a könnyek.

Megjelent: III. évfolyam 5. (25.) szám 2002. május 25.

LUGOSI HÍRES EMBEREK

Teller Ede Lugoson

Teller Ede Budapesten született 1908. január 15-én. Az első világháború után nehéz volt az élet Budapesten. Nem volt élelem. Ezért 1919 nyarán édesapja hozta Lugosra, édesanyjával és Emmi nővérével együtt. Azért jöttek a háború sújtotta Budapestről, hogy felhízlalják őket, hiszen itt napi háromszor lehetett étkezni. A nyarat a Temesre járással töltötték. Az édesanya – Deutsch Ilona – túlságosan féltette gyermekeit a vízbefulladásától, ezért zsinórt kötött a lábukra, s így vigyázott rájuk.

Amikor már indultak volna haza iskolakezdésre, a két gyermek megbetegedett. Bárányhimlőt kaptak. Mire meggyógyultak, életbelépett a trianoni szerződés, megszűnt Lugos, Lugoj lett belőle. A hazatéréshez pedig engedély kellett. Itt kaptak izelítőt abból, miként bánik a magyarokkal a győztes kormány. Nem engedték őket haza Budapestre, mert az édesanya lugosi volt. Következésképpen őket is „mint egy románnak a gyermekei” románoknak tekintették, s nem engedték ki az országból. Ezért a különleges engedély megszerzéséig nyolc hónapot töltöttek Lugoson.

Itt tartózkodása idejéből, érdekes esetet említ visszaemlékezéseiben a professzor úr, példaként a román hatóságok leleményességéről. A lugosi börtönőr igen emberséges ember volt: mindig haza engedte a rabokat, ha nyomós okkal kéredeztek haza, mint például esküvő, keresztlő, temetés. A rabok rendszeresen vissza is tértek, hálájukat egy-egy csirke, zsák krumpli formájában rótták le. A börtönparancsnok nem

csak emberséges, leleményes is volt. A nagy lugosi heti vásárok alkalmával a környék parasztjai már előtte való napon bejöttek a városba. A parancsnok pedig éjszakára bérbe adta nekik az üres cellákat, így mindenki jól járt.

A nagyapja, Deutsch Ignác bankár volt, de sörfőzdéje, malma, textilgyára is volt, így a város egyik leggazdagabb polgárának tekintették. Házuk „a legnagyobb és legpompásabb a főtéren” (mai Dragan-téren). Ők azonban itt tartózkodásuk alatt nem a nagyapai házban laktak, hanem édesanyja testvérénél, Margitnál. Margit férjével Dobó Jenővel (sikeres ügyvéd) Német-Lugoson lakott, „a Temes déli partján”. Sokat játszottak a Dobó unokatestvérekkel. György, egy évvel István kettővel fiatalabb Edénél, a harmadik Dobó-gyerek Ili hatéves. Később György kivándorolt. Párizsban antropológiát tanult, a nevét Devereaux-re változtatta, a Sorbonne professzora lett. Kevéssel a második világháború kitörése előtt az USA-ba vándorolt ki, a mohave indiánokat tanulmányozta, a nyolcvanas évek közepén halt meg, a mohave rezervátumban temették el. Ili Budapestre telepedett a férjével, a második világháború előtt. Férje koncentrációs táborban halt meg, így Ili visszaköltözött Lugosra, férjhez ment egy román ügyvédhez és Bukarestbe költöztek. A hatvanas években a család az özvegyen maradt anyjukkal, Margittal Izraelbe vándorolt. Ili népszerű festő lett Tel Avivban, a fia alkalmazott matematikát tanít egy Dél-Kaliforniai egyetemen. István 14 éves korában állítólag agyonlőtte magát.

Lugoson nem járhattak iskolába a Teller gyerekek, mert az oktatás nyelve kizárólagosan a román volt, csak magántanár taníthatta őket. Teller Ede legjobb barátja Lugoson Bourschi Neumann volt, édesanyja legjobb barátjójének a fia. Itt tartózkodásuk alatt sem hanyagolták el a zongoratanulást. Zenetanáruk Willer József volt, aki megértette és megszerette vele a zenét.

1920 február végén megkapták a különleges engedélyt a hazatérésre. Willer javaslatára Budapesten a zongoratanulást nővérénel, Ottiliánál folytatta. Csakhamar abbahagyta zenetanulást, mert a számok iránti érdeklődése nagyobb volt, mint a zene iránti szeretete.

Többet nem járt Lugoson. Élete alakulása ebben megakadályozta. A fátum, a sors különös ajándékaként, a halála előtti hetekben még megkapta a Lugosi Krónikát, a Lugosi Hírmondókat, nagyszülei, rokonai síremlékéről készült fényképeket.

A XX. század egyik legnagyobb elméjét, Lugos vonatkozásában pedig vele a legnagyobbat veszítettük el.

Kaliforniában Stanfordban érte a halál 2003. szeptember 9-én.

Nyugodjék békében!

Király Rozália

(A felhasznált anyag Teller Ede Huszadik századi utazás tudományban és politikában című 2002-ben kiadott önéletrajzi kötetéből való.)

Megjelent: IV. évfolyam 5. (36.) szám 2003. október 10.

LUGOSI BÉLA (1882 – 1956)

1882. október 20-án született Lugoson, Blaskó István és Paula de Vojnich negyedik gyermekeként. Tizenkét éves korában végleg abbahagyta iskolai tanulmányait, elköltözött otthonról és alkalmi munkákat vállalt, még szembányában is dolgozott. Színésznek állt Temesváron, majd Szabadka, Debrecen, Szeged után a Pesti Színház tagja lett. Sok szerepet vállalt, még Jézus Krisztus szerepére is felkérték. A Star-filmeknél – Olt Arisztid néven – több filmben játszott. Az első világháborúban hadnagyként szolgált az osztrák-magyar hadseregben. Az orosz fronton vívott harcok során megsebesült a lábán, többször műtötték, hazatérte után a harctéren mutatott bátorságáért kitüntették. 1919-ben a Tanácsköztársaság idején aktív szerepet vállalt a színészszakszervezetben. Nyílt politikai állásfoglalása miatt emigrációba kényszerült.

Előbb Bécsben és Berlinben a filmvászonra kamatoztatta színészi adottságait. Gépészként egy szállítóhajóra szegődött, és így szökött tovább, 1920-ban érkezett az Egyesült Államokba. 1931-ben megkapta az amerikai állampolgárságot, ezután létrehozta a Magyar Nemzetiségi Színházat, ahol magához hasonlóan hazájukból származott magyar színészeket vett körül magát.

Első angol nyelvű szereplése a „The Red Poppy” című darabban volt. 1927-ben felkérték a „Drakula” című Broadway darab címszerepére. A produkció rendkívül sikeres volt, több mint 500 előadást ért meg és még két évig turnéztak vele. Ennek köszönhetően kérte fel az Universal filmstúdió Lugosi Bélát az 1931-es „Drakula” című film főszerepére. Ez a film

hozta meg számára a sikert, ám egyben skatulyául is szolgált számára, mivel később csak horrorfilmekben szerepelt. Szintén 1931-ben felajánlották neki a szörny szerepét a Frankenstein című filmben, de ő visszautasította. Többek között olyan sikereken játszott, mint az első zombifilmként számon tartott „Fehér Zombi”-ban (White Zombie), vagy a „Frankenstein szellemé”-ben (Ghost of Frankenstein). Az ötvenes évek során megpróbált kitörni a horrorfilmek világából, és két vígjátékban is szerepelt, ám mindkét film csúfosan megbukott.

Mivel amikor a Drakula szerepét megkapta, még nem beszélt jól angolul, ezért erős magyar akcentusa volt. Sok Drakula-filmben erre az alaktípusra való utalásként használják a jellegzetes köpenyt, illetve a magyar akcentust.

A háborús sebesülése okozta fájdalmait orvosai egyre erősebb fájdalomcsillapítókkal igyekeztek enyhíteni, ám pont ezek a szerek vezettek súlyos morfiumpfüggőségéhez, amelyből kórházi kezelés folyamán kigyógyult.

1956. augusztus 16-án hunyt el szívinfarktusban a „9-es terv a világűröböl” című film forgatása közben.

A Kalifornia állambeli Culver Cityben helyezték örök nyugalomra a család kérésére a legendássá vált Drakula-jelmezében.

Lugosi Béla volt Los Angeles-i házában ma Johnny Depp és családja éli mindennapjait.

2007-ben Florin Iepan, temesvári román rendező dokumentumfilmet forgatott róla, „Lugosi, a bukott vámpír” (Bela Lugosi, the Fallen Vampire) címmel, a színész halálának 50. évfordulóján.

A budapesti Városligetben a Vajdahunyad vára egyik sarkában található mellszobra.

Születési évének 130. évfordulója alkalmából szülővárosa az RMDSz kezdeményezésére háromnyelvű emléktáblát helyezett el a szülőháza – a Templom (Bucegi) utca 6. számú ház – falára. Leleplezte Lugos polgármestere Francisc Boldea és a lugosi RMDSz elnöke Pozsár József.

Beszédek hangzottak el Francisc Boldea, Pozsár József és Langó Ferenc részéről, melyekben méltatták a világhírű színészt, akire minden lugosi lakos büszke lehet(ne), függetlenül nemzetiségi vagy felekezeti hovatartozásától.

A tábla magyar nyelvű szövege:

Itt született 1882. október 20-án Lugosi Béla (polgári néven Blaskó Béla Ferenc Dezső), magyar színész. Az 1930-as években Hollywoodban a híres-hírhedt Drakula gróf első sikeres alakításával vált világhírűvé.

Összeállította: **Király Zoltán**

Megjelent: XIII. évfolyam 1. (93.) szám 2012. május 11.

IRODALOM

Lugosi Papp János

Lugosi nosztalgia

Volt idő, amikor csak ültem a Temes partján és a novemberi nagy esőben sirattam földhőzkötöttségemet, a kisvárosi élet egyhangúságát és a bizonytalan jövőt. Akkoriban még a nagybetűs Monarchia hangulatát árasztották az épületek, a régi világot a csokornyakkendős kisvárosi festőművész, a temesvári színházi díváért rajongó városi fotográfus és Kardos tanár úr kackiás bajusza és vasalt nadrágja jelentette. Szerettem és gyűlöltem a várost. Örömben néha magamhoz akartam ölelni az embereket, máskor pedig idegenek voltak a kockakövek, a nagy jegenyefák, a szomszédok és az ünnepnapok. A Temes partjáról már látszottak a távoli hegyek és a kékségben feloldódtak az álmok. Nagy elvágódásomban néha bemelegszkedtem a Marosillyéig közlekedő személyvonat első osztályú vagonjába, ahol a plüssszuvalok dohányillata Ady Endrét és Karácsony Benő Felméri Kázmérját ültette mellém. Csukott szemekkel álmodoztam. Többször jártam Párizsban, sok-sok regényt és drámát írtam, és a világ legszebb nőinek csacsogtam szép szavakat. Az akkori Lugost rég elfeledtem. Szomszédaim, osztálytársaim és ismerőseim világga mentek a nagy boldogság keresésében, másokkal pedig csak álma-

imban találkozom egyre többször manapság. Van úgy, hogy valamelyik vendéglő étlapján töltött paprikát ajánl a séf, és akkor hirtelen eszembe jutnak a régi lugosi nyári napok, amikor édesanyám egy regimente való katonának is elegendő töltött paprikát készített a család mindig éhes tagjainak, máskor pedig megállok az ezüstszínben játszó jegenyék alatt, és hirtelen újból a Temes partján találok magam a régi jegenyesor legtetején, ahonnan sóvárogva néztem a távoli hegyormokat. A messzeségből egyre többször hallok Tila mester trombitájának hangját. Búsan, érzelmesen szólt a zene a városi strand melletti sörözőben, máskor pedig ércesen pattogó dallamok vadították a semmittevésre ítélt lugosi ifjakat. Tila mester dallamai lebontották az országhatárokat, mert akár Párizsban vagy Londonban is érezhettük magunkat. A táncparkettnek nevezett placcan az álmos kisváros szép hölgyeit szorongatták a felhevült férfiak, mi ifjú suhancok és szépreményű gimnazisták pedig arról álmodoztunk, hogy egyszer majd minket is boldogítanak majd a szép szőke, barna és fekete nők. Aprópó, jut eszembe: hol vagytok, mit csináltok, kit tesztek boldoggá, szépszemű álmaim? Lenke, gondolsz-e néha rám, ha a nagy

ausztrál éjszakában felnézel a csillagos égre? Néhány évtized után most már elmondhatom: akkoriban szerettem volna meghalni gyönyörű szemedért. Igaz, nem sejtettük, hogy kontinensnyi távolságra kerülünk egymástól. És jó volna tudni, kit boldogítanak ma egykori szerelmeim. Brigittát Bonnban halálra gázolta egy részeg gépkocsivezető, Rózsika beleszűrte a kisvárosi élet egyhangúságába, Pipi eltűnt, mint a tavalyi hó, Ibolya pedig valahol Székelyföldön boldogítja unokáit. Akkoriban sokszor elbújtam a binisi erdőben, ahol Ady Endre, Tóth Árpád és Juhász Gyula verseit mondtam el a fáknak és a gombáknak, és kiváltképp összel olyan szomorú verseket írtam, hogy attól majdnem meghasadt a szívem.

Párisba tegnap beszökött az ősz – írta a poéta. Elmondhatom: a Dunakanyarba is beszökött az ősz, és Csonka János barátom már emlékeztetett is arra, hogy hamarosan kezdődik a szarvasbögés, jó lesz elővenni a meleg ruhákat. Egy este megállok majd a Kutyahegyen, meghallgatom a szarvasok szerelmes ordítását, és abban reménykedem, hogy Tila mester a legszebb melódiákat játssza majd el.

Megjelent: VI. évfolyam 11. (60.) szám 2005. november 30.

KÖZÉLET

A Magyar Ház magántulajdonban

A pártok székházának megvásárlási lehetősége már évek óta foglalkoztatja a parlamenti pártokat.

A lugosi Városi Tanács 2007. december 27-én tartott rendes ülésén többek között jóváhagyta a pártok azon kérését, hogy székházait megvásárolhassák.

Régi álmunk teljesült, az RMDSz a volt gőzfürdő épületében eddig bérelt első emeleti – 110 m² – székháza a felértékelés szerint kb. kétezer új lejért, valamint 300 lej átíratási díj ellenében a magyar közösség tulajdonába került.

Király Zoltán

Megjelent a IX. évfolyam 1. (75.) 2008. szám február 15.

Megvalósítások

Szeretjük magunkról azt mondani hogy becsületes, tisztességes és szavát álló nemzet vagyunk és mikor ezt bizonyítani is tudjuk, akkor nagyon jól esik legtöbbünknek. Az idén két miniszter látogatott meg bennünket. Korodi Attila a Környezetvédelmi és Tartós Fejlődési miniszter, akinek köszönhetjük hogy városunk jövőtől megkezdheti a szennyvíz-csatornahálózat felújítását is az ivóvízhálózat felújítása mellett. Borbély László, a Fejlődési, Középítkezési és Lakásügyi miniszter, már mondhatjuk azt, hogy

városunk jó barátja, hiszen neki köszönhetünk számos befektetést. Ezek közül megemlíthjük a Lavinia Milosovici Sporttermet, amit az idén avattunk fel, a 38 fiataloknak szóló bérlakást, amit tavaly adtunk át, a Ioan Kunst Ghermanescu Sportcsarnok felújítására szükséges összegnek 2/3-át, a Tesatorilor utca 1 A szám alatt elkezdendő 20 bérlakás finanszírozását, amiért a jövő héten átadjuk a teret az építő cégnek, még az idén meglesz a közbeszerzés a Panait Cerna utcában megépítendő 69 bérlakást tartalmazó tömbházak építész kijelölésére.

Ezenkívül ígérete szerint a december 6-i Kormányülésen megítéltek 500 millió régi lejt, a Temesvári úti kaszárnya 48 lakássá való átalakítására szükséges összeget. Az is jó érzés volt számunkra, hogy mind a két miniszterünk programjuk szerint érkeztek, nem késtek egy perctet sem más miniszterekhez képest. Ezért kell megtegyünk mindent, hogy képviselve legyen az ország minden intézményében.

Pozsár József

Megjelent: VIII. évfolyam 6. (74.) szám 2007. december 22.

KÖZÉLET

Jakabffy Elemér és a Magyar Kisebbség*

A Magyar Kisebbség Erdély és a Bánság – de nemcsak – legjelentősebb nemzetpolitikai szemléje. Egyben a leghosszabb életű magyar folyóirat Romániában. Közvéleményt alakított, műhelyt nyitott a kisebbségi lét kutatóinak, állandóan figyelt Európa és a világ kisebbségeire, erőt és távlatot adott kétmillió embernek.

Bárki bátran azt hihetné, hogy egy ilyen színvonalú, hatású folyóirat csak az egyetemi és művelődésközpontú Kolozsvárott jelenhetett volna meg. Pedig ezt a folyóiratot itt, Lugoson alapították és adták ki végig. Alapítója, szerkesztője, tulajdonosa, mindenese Jakabffy Elemér a két világháború közötti romániai magyar politikai élet kiemelkedő egyénisége.

Életregénye 1881-ben indult, pesti jogász-évek, majd ügyvéd Lugoson. A Nemzeti Munkapárt képviselője. Apja útja ez. De nem a könnyű utat választotta. Nemcsak érezte, de látni vélte a józan magyar cselekvés útját. Parlamenti szereplése rendhagyó: a nemzetiségi béke eszményének, a jogegyenlőséget biztosító együttélésnek távlatában gondolkodott. 1922 végén az Országos Magyar Párt alelnöke. Négy ízben választották képviselővé a bukaresti Parlamentbe. Politikai teendői mellett, azokkal együtt, 1922-től megszokás nélkül szerkesztette a Magyar Kisebbséget, a világ egyetlen ilyen jellegű nemzetpolitikai kisebbségi szemléjét. 1941-ben egyik utolsó számban írta: „Az én szolgálatom: megőrizni népem leg tisztább erkölcsi hagyományait, nem engedni, hogy az igazság szelleme elavuljon. A kezdődő barbárság lármája közt ébren tartani a lelkiismeret nyugtalanságát. Megővni egy jobb

Koszorúzás utáni csoportkép

idő számára az emberiség megvetett eszméit a szellem és a szabadság tiszteletét. Ezek a nemzet igazi szentségei.”

1944-ben, mint európai látókörű politikus, megérez(het)te, hogy a szerveződő jövő ellene fordul, éppen osztályhelyzete miatt. Kitelepítették: Várhely, Hátszeg, majd Szatmárnémetibe került. Itt folytatta emlékiratait, a szekuritáté elvitte.

A MTA külső tagja lett 1939-ben, tudományos munkásságának elismeréseképpen. Tudományos rangjától 1960-ban az akkori MTA vezetősége megfosztotta. 79 éves öregúr ekkor, Szatmárnémetiben emlékiratait rendezte. Osztályellenségnek minősült, mert tudományos munkájában helyreigazította a román statisztika hamisításait. Kétszeres

üzöttség, kétszeres megalázás: kisebbségi sors példázata Erdélyben.

1989-ben az MTA elnöksége visszaadta Jakabffy Elemérnek (az akkor már 26 éve halott tudós-politikusnak) méltatlanul elvett rangját.

2000 után a szülőföld és a választott otthon – Lugos és Szatmárnémeti – élénken őrzi Jakabffy személyiségét: Jakabffy-napok, emléktábla, Balázs Sándor kolozsvári professzor tevékenysége jelzik, hogy a XXI. század kezdetén elismerésre talált.

Király Rozália

*Elhangzott Lugoson a Jakabffy Elemér emléktábla megkoszorúzásakor 2008. május 25-én a szerző előadásában.

Megjelent a IX. évfolyam 4. (78.) szám 2008. július 18.

Örök világosság fényeskedjék nekik!

Elhunyt szeretteink iránti tisztelet és szeretet jellemzi a Halottak Napja előtti előkészületeket: minden jólelkű, hívő ember a temetőkertek sírjait évente legalább egyszer rendbehozza, letakarítja, feldíszíti virágokkal, koszorúkkal. A halottkultusz évezredek óta különbözőképpen kialakult hagyomány, a különböző vallások része. A keresztény egyházban is megtalálható, több mint ezer éve és november másodikán ünnepeljük a Halottak Napját.

Lugoson főleg a Katolikus, a Református, az Evangélikus és az Izraelita Temetőben tükröződik az, hogy milyen volt a város etnikai összetétele 50-100 vagy még több évvel ezelőtt. Sajnos az egyházak által hozott rendelkezések alapján a sírokért fizetni kell a hozzátartozóknak. Akik ezt elmulasztják, bizonyos évek múltán (10-25) a régi sírok eladhatók és eltűnnek a magyar, német neveket megőrkítő márványtáblák, helyüket román, „új lakók” foglalják el, akik többet fizetnek a sírhelyért. Nincs örök nyughely!

A XIX. és XX. században elhunytak közül már soknak nincs leszármazottjuk. Ezeket a sírokat meg kell őrizni és ápolni kell az utókor számára!

Mindenhol a világon születtek és haltak

meg híres emberek. Lugos is büszkélkedhet sok olyan emberrel, akik elismertek lettek városunkban, sőt országos vagy világhírnévre tettek szert. Egyesek közülük itt születtek, mások pedig itt haltak meg. Van harmadik kategória is: azok, akiket csak rokoni szálak fűznek Lugoshoz, vagy itt éltek és alkottak, de nem sorolhatók az előbbi két csoportba. Fontosabbak most azok, akik itt nyugszanak, mert csak mi őrizhetjük meg sírjaikat, hogy emlékeztessük a jelenkori és következő nemzedékeket, hogy milyen fontos emberek voltak, akik a nemzet és a haza érdekében, a magyarság felemelkedéséért küzdöttek és hozzájárultak az emberiség egyetemes fejlődéséhez.

Egyesek „csak” Lugosért tettek valamit, pénzt, ingatlant adományoztak a köz javára. A nemes cselekedetek, az adakozás az idő múlásával feledésbe merül. Most is, mint minden évben a Halottak Napja előtt sírjaikat megtakarítottuk, elhelyeztük a kegyelet virágait és gyertyát gyújtottunk az emlékükre. Álljon itt egy megkezdett névsor, a teljesség igénye nélkül mementóul, figyelmeztetőül!

A Római Katolikus Temetőben nyugszanak: Asbóth Kristóf, Jakabffy Kristóf, Putnoky Miklós, Putnoky Béla, Dengi János, Arató Andor, Nemes János, Wilim Ferenc,

Willer József, Jancsó Sándor, Issekutz Aurél, a Szende, a Heuffel, a Muschong, a Patyánszky, az Udvardy, a Pokker, a Traunfellner, a Dreiszlaml család több tagja, Virányi János, Farkas Etelka, Kardos Tibor, Bányai Dezső, Vojkita Klára, Balogh László és mások. Ugyancsak itt található a Miasszonyunk Zárda és a Ferences Növérék, az első Világháborús Hősök közös sírjaik és még sokan mások.

Eltűntek vagy sírjaikat eladták és megsemmisítették: Wusching Konrád Pál, Makaj Sándor, Litsek Béla, Suttág Ferenc, Rettegi Károly, Kiss Róza, stb.

A Református Temetőben nyugszanak: Nemes Elemér, Zöld József, Gyenge Gyula, Simon István, Várady Attila, Szabó Domokos, Szombati Szabó Istvánné Bartha Zsuzsanna, Nemes Kálmán és mások.

Az Evangélikus Temetőben nyugszik a Patyánszky, a Stempl, a Trost család több tagja és mások.

Az Izraelita Temetőben nyugszik a Kurtág, a Neumann, a Schwager, a Dobó és a Deutsch család több tagja, Salamon Weisz főrabbi, valamint rabbik, bankárok, gyárosok és mások.

Király Zoltán

Megjelent a X. évfolyam 4. (84.) szám 2009. november 7.

IRODALOM

Fülöp Lídia

Építkezés

1951. szeptember 15-én építkezésbe kezdünk. Férjem a munkálatokat egy Bern nevű vállalkozónak adta át, akinél egy Dippon nevű kőművescsoport dolgozott. Sok munkát adott a nagypület lebontása, a cementes malterrel kötött téglák tisztítása. Kitűnő nagy téglák voltak. En nappal állandóan ott tartózkodtam, fohászkodtam: minél tovább tartson a jó idő, míg tető alá kerül az új épület.

Dippon úr egyik reggel arra kért, hozzak neki egy piros kakast. Csak sejtettem mi a szándéka vele, amiről meg is győződtem: élve akarta a nyolcvan centis mélyre ásott alap alá helyezni: kerülje el a rossz a házat. Ebbe csak úgy mentem bele, ha előbb Maria, aki napszámosként dolgozott a csoportban, elvágja a nyakát. Így is tettek, s a ház jobb sarka alá helyezték.

A férjem, hogy honnan és miből tudta beszerezni, de dúrta haza az anyagot, a cementet, a meszet, a homokot, faanyagot, s ami még kellett. Bern urat hetente fizette.

November volt már, száraz, napos ős. A falakra felkerült a tetőszerkezet, beleállítva a kétméteres még zöldelő nyárfa, rákötve az ott dolgozóknak egy-egy törülköző, vagy fejkendő s egy liter pálinka. A

férjem teljes egészében kifizette a munkálatot, a cserepezést is, amit majd egy hét múlva ígértek felrakni. Miután a gallyat lekopasztották, a csoport elment. Minket aggasztott: kibírja-e az idő addig, míg felkerülnek a cserepek? A felhők sötéten kószáltak.

Másnap pirkadatkor, mikor a férjem elment a munkába, megkérte anyámat (mert akkor már ők is beköltöztek s náluk húzodtunk meg, míg épült a házunk), legyenek ott a két kislánnyal délre az új háznál, próbál keríteni két fiatalot, felrakni a cserepeket. Ott is voltunk, vittük a finom ebédet, de ő azt félretette. Fel a padlásra! ahol már fenn voltak a cserepek.

A kislányok is úgy dolgoztak, Testvéreke öt évesen, Húgocska három évesen, húzták, cipelték az egy-egy cserepet, mondogatván: csak még egy kicsit ne essen az eső!

Mikor a férjem az utolsó cserepet illesztette a lécekre, hatalmasat dördült az ég és szakadni kezdett az eső. Kopogott a piros cserepekre. Sirtam. Magamhoz vonsoztam a két kicsi lányt és elmondunk egy Miatyánkat!

Egy lej adósságunk nem volt. Akiktől

kérhettünk volna kölcsön, a szüleim, de ők is akkortájt települtek be, nem ajánlották s mi nem kértük.

Akkor este az eső miatt a szomszédba zsúfolt holminkba húzódtunk meg s másnap reggel a szomszéd azzal köszöntött ránk: az éjjel folyamán pénzbeváltás volt. Egymás nyakába borultunk. A férjem zsebében annyi volt, hogy egynapi kosztunkra lett volna elég. Elvettem tőle s egyik szoba már feltöltött kavicsaira szórtam. Legalább mindig lesz a házban pénz! A férjem nagyot nevetett. A falakon fenn volt a tető, de jaj, mennyi sok kint és törődést kellett átéljünk, míg ház lett a ház. A falak bepucolása, meszelése, amit egyedül végeztem, éppen úgy mint a malterkavarást, behordását vödörrel s a kőművesnek feladni stb. Az asztalosmunka: ajtók, ablakok, villany, parketta s még kitudja mennyi, csak az tudja aki épített az életben. Hol tudták azok, akik olyan könnyen kobozták el, főleg a nagyobb épületeket, hogy az valakinek, valakiknek mennyi kinyújka, munkájukba került.

Megjelent: VII. évfolyam 5.(66.) szám
2006. június 15.

Az én hazám

Az én hazám, az én hazám – naponta hallom a Kossuth Rádióban: Az én hazám. Amikor felcsendül az a bizonyos édes-keserű, romantikus, szívet-lelket megcsavaró-megmozgató, fájdalmasan elbódító, semmivel nem téveszthető zenei aláfestés és megszólal az óhazabeli író, költő, tanár, politikus, mérnök, Kossuth-díjas színész, mezőgazdasági vállalkozó, néprajzos, orvos, diák, ötvő, lelkész vagy hivatásos katona és elmondja milyen is az a bizonyos „én hazám”, mindig gyökeret ver a lábam, lehalkul a lélegzetem, elfojtom a tüszentésemet, mert minden mondatot, minden szót, minden hatásvizet hallani, érzékelni, érezni akarok, aztán elszállnak az utolsó akkordok is, s marad a két szőlőszem nagyságú könny a szememben, aztán tiszta, fehér zsebkendő keresése közben próbálom lenyelni azt a mázsa súllyal a torkomat eltömösztőlő furcsa valamit: az én hazám, az én hazám. Istenem van nekem ilyen? És ha van, hol van? Akkor régen, amikor már szinte úgy volt, hogy nincsen haza a magyaroknak, Tompa Mihály a gólyához folyamodott: „Te újra itt vagy jó gólyamadár, neked két hazát adott végzed, nekem csak egy volt, az is elveszett, ne menj a rétre, temető van ott, ne menj a tóra, vértől áradott”. Az én hazám... az én hazám... nekem egyáltalán nincsen. Ez itt csak lakhelyem, a nevem „Tocaci”, néha Bozgor. A másik, odaát Nagylakon túl, azt üzent nekem, hogy NEM! Fáj, sajog, ordítani tudnék, szidalmazni, átkozni szeretném néha ezt a világot, de nem teszem, mert eszembe jut egy nagy szív, érzélem, lélek, erdélyi költőnk verse: „Az én hazám

a fenyőfák hazája, hol még csermely a magyarok Tiszája s, hegyekkel magasabbban ringott bölcsőm, engem a bércek adtak nektek kölcsön, s ha hull a hó éhes vadak matatnak, kik itt élnek jobban összetartanak...”. Nem lázadok, pedig szeretnék, mert valahonnan lelkem tenger mélyéből mindig felszínre törekszik valami jó, valami szép, a tolokocsiban élő és alkotó Majláth Júliával, a feledhetetlen magyar könnyűzenei slágereket író, szerző, komponáló, szavaival kiabálom a világ felé: „Nehéz az élet, de amíg élek, gyűjtöm a szépet, ember sors az enyém...”. Az én hazám... az én hazám... azt hiszem ott, akkor a Balaton-parti állomáson, ahogyan az Álommagyar XI.-ben emlékeztem: „Fehér kavicsokkal körberakott, gondozott virágágyások, hosszú sor nyárfa, odébb mesebeli takaros házak, Anna-lak, Márta-lak, Vártalak, Panni, Fecske-lak, Tündér-lak, Szeretlek, odébb suhogó nádas, amit csendesen hintáztatott a pajkos szellő, a távolban általam csak filmekben látott mesehajó, a fagylatos kislány irányából száll felém egy nosztalgikus dallam: „Hullámzó Balaton tetején, csónakázik egy halászegény, hálóját a szerencse, őt magát a kedvese, el hagyta el a szegényt...”. Hát akkor ott, úgy éreztem ez itt az én hazám is... vagy később ahogyan az Álommagyar XII.-ben megírtam a siklósi karácsonyi torna című írásomban: „Ekkor már Harkány felé közeledtünk, hirtelen mindnyájan kinéztünk az ablakon: hófehér hó-pelyhek árasztották el az európai híru gyógyfürdő mesebeli tájait, Jóska megállt egy útszéli parlókóban, előkerült egy

üveg... mindenki dúdolt valamit: Csendes éj, Mennyből az angyal, Hazádnak rendületlenül... ekkor már körvonalazódtak a távolban a siklósi vár fényei...”, hát akkor, ott, úgy éreztem: ez a pillanat, az a táj, ezek a saktársak és barátaim, az én hazám is...

Kell hogy legyen egy “én hazám” is, talán az a haza, ahol van egy Basescu és egy Tariceanu, ahol van egy Markó és egy Tökés, vagy az a másik, ahol van egy Gyurcsány és egy Orbán, nem az én hazám is? Lennie kell egy “én hazámnak” is! Idézzek a jelenkori nosztalgikus sláger szövegéből: “Kell ott fenn egy ország, mely talán ránk is vár, kell ott fenn egy ország, mit senki sem talál, kell ott fenn egy ország, mit még nem rontottunk el...”

De talán mégis csak van valahol “én hazám”... hogy hol és az milyen, nem tudom már, de azt tudom, hogy Kolozsvártól délkeletre, órányi járásra van egy szép nagyközség és egy határrész, minek neve: Szurdok. Hogy milyen ez a Szurdok?

Egy miniatűr Erdély, tölgyfa erdőkkel borított hegy-dombok veszik körül a legszébb zöld kaszálókat és nyár elején az erdőben ott nyílnak a világ legszebb gyöngyvirágai és ott él és fészkel a legtöbb dalos madár. Amíg ez él lelkemben, ti kétszínűek, képmutatók, hazaárulók, történelemhamisítók, hitetlenek, pénzt, hatalmat és magatokfajta isteneket imádók, NE mondjátok nekem, hogy nekünk, magunkfajta álommagyaroknak nincsen “én hazám”!

Takács Imre

Megjelent a VIII. évfolyam 3. (71.) szám
2007. június 30.

IRODALOM

In memoriam Lugosi Papp János

Kevés embernek adatik meg, hogy három helyen legyen otthon. Lugosi Papp János ilyen ember. Szülővárosa Lugos, az alapokat adta, hogy legyen egy hely – akár a temető – ahova bárholnan visszagondolhat. Szellemi táplálékot, a helyhez kötődést, a második, választott haza adott: a Székelyföld, ahova apai ágon kötődik. Harmadik otthona az Anyaország: határon innen vagy túl, nehéz ezt eldönteni. Budapest és Dunabogdány lehetőséget teremtett arra, hogy elmondja mindazt, amit gondol. Olyan isteni tehetséget örökölt, hogy nemcsak a gondolatait, érzéseit önti formába, de láttat is. Gyönyörűen megformált gondolatai Krúdy Gyula szép mondat-szerkesztését, hasonlatrendszerét juttatja eszembe. Kucséberré válik, hargitai kucséberré, aki tálcán kínál valami ritka értékű portékát, amit irodalomnak nevezünk.

Rövid novellái nemcsak élete törté-

netét mesélik el, de vallomás is arról, hogy lehet igaz emberként megmaradni, akár tanárként, akár uborkatermesztőként, akár újságíróként.

A kötet három helyszínen történéseit tartalmazza. Az álmovonat jelképes indulást jelent. A kötet kezdő története. Az írónak el kellett mennie ahhoz, hogy kint újra hazataláljon. Az emlékezés segítségével felidézni mindent, amit ő, a történetmondó narrátor s a szavak mögül felsejülő érzékeny lelke fontosnak tart. Nem szégyelli a férfikönnyeket, ha olyan dolgokra emlékezik, de akár hegyet is épít, ha magasabbra akar tekinteni.

Lugosi Papp János írásai arról is hitet öntenek az olvasóba, hogy minden reményvesztés, nagy fájdalom után van gyógyulás, újabb remény. Ezért ajánlja könyvét élete két asszonyának, az új világban elvesztett szép szerelmes Pannikának, s az új világban megtalált szép szerelmes új asszonynak Csillának,

aki segített megtalálni az elveszett szépséget, érzékenységet a világban, a társat a nagy itthoni és otthoni idegenségben.

Nehezen lehetne kiemelni egy írást, és azt ajánlani az olvasónak. A magyar tanár igényességével megírt, a zsurnaliszta sokszínűségével tarkított kötet minden darabja szívhez, észhez szóló kis ékszer a százévenként egyszer születő kucséber tollából. Hiszen Lugosi Papp Jánost Magyarországon úgy tartják számon mint az egyik – ha nem az egyetlen – legjobb tárcanovella szerzőt. Örvendetes dolog, hogy sok a könyvbemutató mostanában Lugoson: egy hét alatt kettő is. Mert az író az olvasónak szánja gondolatait. S amíg erre találunk embert, amíg a szép gondolat utat talál embertől emberig, addig még hihetünk a jó, a szép győzelmében.

Király Rozália

Megjelent a X. évfolyam 4. (84.) szám 2009. november 7.

Lugosi Papp János

Adventus Domini

Már túl vagyunk az első hóhullás okozta ijedelmeken, a cinegék és a csuszkák idegessége emlékeztet arra, hogy az idén ismét – menthetetlenül – beköszönt a tél, és az egyre vastagodó hóréteg is jelzi, hogy elérkezett advent ideje. A régi időkben az éjféli harangzúgás jelezte advent kezdetét, és az emberek megtagadták maguktól az isteni csülköket, karajokat és füstölt kolbászokat, szigorú böjtöt tartottak, és a hajnali hideg szélben korai misére jártak, amit Szűz Mária tiszteletére ajánlottak.

Valamelyik későbbi életemben majd megkérem Rökkót és Pákót, a két csavargó kutyát, hogy kísérenek el egy kora reggel, mert szeretnék megbizonyosodni, hogy sietnek-e még az eladósorban lévő lányok a hajnali misére első harangozáskor, és tépnek-e le há-

rom szálat a harang köteléből, amit aztán hajfonó pántlikájukban hordanak, hogy farsangkor sok-sok fiatalember kísérije majd őket vigasságról vigasságra.

Advent idején a leghosszabbak az éjszakák, és mindenki tudja, hogy ilyenkor szoktak megtörténni a legkülönbféle varázslások, tehát jó lesz vigyázni, és kérjünk csak nyugodtan segítséget Szent Andrástól, Szent Borbálától, és ha már ők sem segítenek, akkor forduljunk Lucához, mert ő mindenkin segít. S aztán ne feledkezzünk meg az adventi koszorúkról, hiszen azok elűzik a gonosz szellemeket és lelkeket, a boszorkányokat és az ígérető, nagyotmondó kísérteteket. Te jó Ég, milyen jó lenne, ha a vesszőből, fűzfából és fenyőágakból font adventi koszorúk távol tartanák tőlünk az ígérető, hazug

politikusokat is!

De addig is jó lenne tenni valamit, mert a csodavárásban nem lehet bízni, és az idő is olyan gyorsan múlik, mint az adventi kalendárium napjai. Ha csak tőlem függne, akkor mindenkit megajándékoznék egy saját készítésű adventi naptárral, amelynek ablakai mögött ott pihennének jókívánságaim. Tisztában vagyok azzal, hogy nem tudnék olyat kívánni, ami mindenkinek tetszene, és nem vagyok a Postabank igazgatója, hogy pénzt osztogassak a kiváltságosoknak, így csupán azt üzenem, legyen mindenki türelemmel, mert a szent várakozás időszaka után „eljő és nem késik” a Messiás. A többit majd meglátjuk a tavasszal.

Megjelent a XI. évfolyam 4. (89.) szám 2010. december 17.

KÖZÉLET

Tíz éves a Gyöngyvirág

November végén a lugosi Gyöngyvirág néptáncscsoport megalakulásának tizedik évfordulóját ünnepelte.

Ezelőtt tíz évvel a Végváron már működő néptáncscsoport mintájára Lugoson is megalakult az akkori 5-ös számú iskola magyar tagozatának tanulóiából a Gyöngyvirág néptáncscsoport. Néhai Nagy Albert – mindenki Berci bácsija – és a Szegedi Néptáncgyűttes több táncoktatójának tízéves munkáját dicséri az a tucatnyi táncrend, amellyel büszkélkedhet a lugosi néptáncscsoport. Ne feledjük el azonban a helyi oktatók – Balázs Bécsi Gyöngyvér (2000-2003) és Király Emőke Linda (2000-2006) alapító oktatók és Gergely Ildikó, aki csatlakozott és átvette tőlük az anyaországba való végleges távozásuk után a stafétát – kitartó és áldozatos munkáját, hisz ők voltak azok, akik hétről-hétre lépésről-lépésre gyakoroltatták be a magyar tájegységek eredeti néptáncait, mivel Lugoson már nem létezik autentikus magyar néptánc hagyomány.

A lugosi Népszínház megtelt a volt és jelenlegi táncosok családjával, rokonságával, érdeklődőkkel, de jelen volt Francisc Boldea, a város polgármestere, Pozsár József városi tanácsos, a lugosi RMDSz szervezet elnöke is, Gombos András a Szeged Táncgyűttes igazgatója, Pastean Erika a végvári néptáncscsoport vezetője és még sokan mások.

Minden táncrend előtt videofelvétel elevenítette fel az elmúlt évtized alatt megtanult táncok műhelymunkáját vagy az egykori

fellépés pillanatait.

A közönség láthatott szilágysági, szatmári, lőrincrévei, gyimesi, széki, bonchidai, marosszéki, kalotaszegi, dél-alföldi táncokat, de nem utolsó sorban az eleki román tánc is nagy sikert aratott. Amíg a lugosi néptáncscsoport tagjai a táncrendeknek megfelelő autentikus népviseleteket váltották, a szegedi néptáncosok szórakoztatták a közönséget több alkalommal is.

Francisc Boldea, a város első embere végignézte az előadást, és gratulált az eddig elért sikerekhez, köszönetet mondott a táncosoknak és oktatóknak, valamint támogatásáról biztosította a táncscsoportot, díszoklevelet adott át minden jelenlevőnek és azoknak is, akik már különböző okból nem tevékenykednek a táncscsoportban. (Az oklevél szövege: Diploma de excelenta se acorda ... pentru contributia adusa la promovarea traditiilor culturale maghiare in municipiul Lugoj.)

Pozsár József a lugosi RMDSz elnöke is megköszönte a táncscsoport, az oktatók és mindenkinek a munkáját, aki hozzájárult Lugoson az egyetememes magyar néptánc hagyományainak megőrzéséhez, ápolásához, valamint díszoklevéllel jutalmazott meg minden aktív és volt táncost és oktatót az RMDSz és a civil szervezetek nevében: „Díszoklevél a lugosi Gyöngyvirág táncgyűttes megalakulásának 10. évfordulója alkalmából, nemzeti hagyományaink megőrzéséért, ápolásáért folytatott lelkes és kitartó

tevékenységéért”.

A Gyöngyvirág tagjai is hasonlóképpen megajándékoztak mindenkit dísztányérral, aki hozzájárult a táncscsoport sikeréhez – oktatók, zenészek, támogatók, stb. – melynek felirata: Tíz éves a lugosi Gyöngyvirág Néptánc Csoport 2011. nov. 20.

Az eltelt tíz év alatt változott a táncscsoport tagsága is, nemcsak a szegedi vagy helyi oktatóké, sajnos ma már csak hat pár ropja a táncot, a tanulók felnőttek, sokan egyetemre járnak vagy dolgoznak, egyre nehezebb őket táncpróbára vagy fellépésre összegyűjteni. Azok akik nem adták fel és tovább éltetik a magyar, eredeti néptáncokat: Gergely Kinga, Gergely Tímea, Sebestyén Tímea, Végh Beatrix, Feiler Tímea, Sterhán Angéla, Jenei Csaba, Szolcsik Zoltán, Varga Lóránd, Csatári János, Kiss Csaba, Kiss Lóránt és az oktatójuk Gergely Ildikó.

A lugosi Gyöngyvirág néptáncscsoport az eltelt tíz év alatt fellépett több alkalommal Lugoson, Temesváron, Igazfalván, Bunyaszekszárdon, Szapárfalván, Nagybodófalván, Törökországban, stb.

A színház halljában kiállítás tanúskodott a lugosi néptáncscsoport eredményeiről: oklevelek, díjak, újságcikkek, kitüntetések sokasága bizonyítja, hogy a fáradtságos munkának van értelme!

Király Zoltán

Megjelent a XII. évfolyam 3. (92.) szám 2011. december 23.

Negyven év a Lugosi Irodalmi Körben

1972. január 30-án – húsz évi törekvés után – megalakult az Irodalmi Kör. Célja a magyar irodalom, történelem és művészet ápolása, megismerése, helyi tollforgatók bemutatkozása, bírálata, hagyományaink megőrzése és ápolása.

Fülöp Lídia – a kör elnöke – megnyitójában kiemelte a létrejött magyar közösség fontos szerepét az elmúlt rendszerben. A történelmi egyházak mellett a kör megtartó erőt képviselt, de ma sem elhanyagolható a létjogosultsága.

Az összefoglaló beszámolóban elhangzott, hogy a negyven év alatt az ülések száma meghaladta az ötszázat, az előadók pedig közelít a kétszázhoz. Helyi, erdélyi és anyaországi előadók sorát felsorolni itt nem lehetséges, de volt közöttük költő, író, tanár, mérnök, újságíró, színész, orvos, stb. a lényeg az, hogy mindenki örömmel jött, mindenkit megkülönböztetés nélküli nagy szeretettel fogadott a tagság és az elnöknő, aki a távolabbról érkezőket szállásolta és kosztolta is.

Megalakuláskor József Attila nevét vette fel a kör, majd „nagykorúsága” elérésekor – 1990-ben – Szombati Szabó István lugosi református lelkész, költő, műfordító nevére változtatott.

A református tanácsterem majdnem kicsinek bizonyult a megemlékezéshez. Jelen volt dr. Higyed István nyugalalmazott, volt lugosi lelkipásztor is, aki a beszámolóhoz sok-sok adalékkal szolgált. A résztvevők koszorút helyeztek el a Református Templom előtti kopjafánál, ahol Szombati Szabó István hamvai nyugszanak.

Pozsár József a lugosi RMDSz szervezet elnöke díszokleveleket nyújtott át az alapító tagoknak.

Ebből az Irodalmi Körből nőtte ki magát

a Lugosi Magyar Népszínház, létrejött a Szombati Szabó István nevével fémjelzett nemzetközi szavalóverseny.

A Református Énekkar szolgálata, valamint Szombati Szabó István, Fülöp Lídia, Horváth István és Takács Imre versei hangzottak el.

A jó hangulatú ünnepi ülés szeretetvendégséggel zárult.

Király Zoltán

Megjelent a XIII. évfolyam 1. (93.) szám 2012. május 11.

KÖZÉLET

Szent Theodor ünnepén

Május 29-én, borult égbolt alatt haladtunk a Pannon-síkság déli részén, nyílegyenesen, Versec felé. Alig tettem el az útlevelet és már ki is szálltunk a kocsiból, a város központjában, hisz a temesmőrai (Moravița) vámtól kb. 17 km-re fekszik a város, ahogy a szerbek nevezik Vrsac község, (inkább a mi volt rajonjainkhoz hasonlítanám) a Vajdasági Autonóm Tartományhoz tartozik a Szerb Köztársaságban. Vojevodina (Vajdaság) 8 községre van felosztva, ebből az egyik a verseci.

Testvérvárosunk Polgálmesteri Hivatalán szerb, román és magyar felirat hirdeti, hogy hol is vagyunk. A XX. század eleji restaurált háza, a régi szép időkre emlékeztetnek. A város csendes, senki sem siet semmerre, a kirakatok megmaradtak a múlt századi stílusban, látszik adnak a múlt, nem csúfították el a város arculatát divatos termopánokkal. Minden kis utca végén park, a kávéházak előtt asztalok és székek, éppen a reggeli újságokat olvassák a koránkelők, hisz csak 7 óra van.

Szent Theodor a verseci Szerb Ortodox Egyháznak volt az első érseke. Ő vezette a vajdasági szerbeket és románokat a törökök elleni lázadásban kb. 500 éve. Mivel „eláruhtatik” (ugye ismerős) a törökök élve nyúzták meg. Tiszteletére bizánci stílusú templomot emeltek a várost védő Breg hegyen, amely 560 méter magas. Az érseket 12 éve több mind 200 pap szentté nyilvánította, ma a város védőszentje, ha éppen halálos kínjában megátkozta is a várost. Tiszteletére minden évben, május 29-én a város napját és védőszentjét ünneplik.

A városházának az előcsarnokában a liturgiát a mostani érsek celebrálta, a fő momentum a kalács megáldása és ketté törése volt, tőmjén füst áradt a vendégek felé, majd a hivatalban fogadással végződött a nap, megkínáltak helybeli étel különlegességekkel, többféle sajttal, házi sonkával, máléval.

A mennyezetről az Osztrák-Magyar Monarchia címere kacintott ránk, jó érzés volt felnézni, az elegáns hölgyek és urak közt mi a „extra lózat” kóstoltuk (hányadjára), és ami igaz, az igaz, finom borpárlat.

Szintén bizánci stílusban épült a Meszesfalvi kolostor is, fentről nézve egy nagy ke-

resztre emlékeztet, 6 apáca visszavonultan él a falai közt. Láttunk egy csodatevő ikont is, mely a görögországi Athosz szigetéről származik és 1000 éves. A kolostor könyvtárában 2500 kötet található, a legrégebbi könyv, 1569-ből. A kolostort 1225-ben Szent Száva egyik tanítványa, Szent Arzén építtette. Az évszázadok során többször leégett, főleg a törökök nagy előszérrettel gyújtogatták. A XVIII.-ik században egy barokk stílusban épült hangráláb lett hozzáépítve, a két stílus nyugodtan él egymás mellett egy csendes román falu határában.

A város igazgyöngye, a római katolikus katedrális, mely Szent Gellért tiszteletére épült 1860-1863 között, neogótikus stílusban, temesvári építész tervezte a 63 m hosszú, 22 m széles és 17 m magas templomot. Torna 67 m magas, nagyon hasonlít a vngai katedrálisra, főoltára és 4 kisebb oltára kézzel készült, Szent István domborművét fedeztem fel a főoltáron, és a katedrális főbejárata fölött Szent István az országot ajánlja Szűz Mária oltalmába.

A misék horvát, magyar és német nyelven folynak, kb. 2000 magyar katolikus híve van a plébánosnak, aki nagyon kedves volt, sajnos idő hiányban csak röviden beszélhettünk a katedrálisról és a szerbiai magyarokról.

Most renoválják a város vasútállomását is, eredeti XX. század eleji formáját kapja majd vissza és a nosztalgiajáratok turistáit fogadja majd. (Nagyon hasonlít a székelykocsárdi és tövisi vasútállomásra).

A Villa Breg Hotel már a jövő század felé tekint 5 csillaggal és pazar luxusával elcsábított minket is. Potom 140 euróért akárki vendége lehet ennek a csodának egy napra. Mi beértük a teraszán egy pohár ásványvízzel és egy kis „extralóza”-val. Mahagóni burkolatú lépcsőin és folyosóin csak átsuhantunk, a 14 millió eurós befektetést a Hemofarm állta 70%-ban, míg a többi a Millennium Alapítvány tulajdona.

Áthaladtunk a város ipari parkján, a Vrsaci Vinogradi Borfeldolgozó Vállalat, a Balkánon a legnagyobb. 1700 hektáron a házigazdák szőlőt termelnek, főleg a Breg hegyláján. Alkalmunk volt elbeszélgetni a vállalat nyug-

dijba vonult igazgatójával, aki elmondta, hogy a régi szép időkben Romániából évente 1500 vagon szőlőt importáltak, mely biztosította a vállalat működését teljes kapacitással. Itt készül a „extralóza” vagyis a törkölypálinka egy Hamburg nevű szőlőfajtából, bizonybizonny finom, ha mértékkel fogyasztják.

Egy gyönyörű angol park közepén a Hemofarm konzern irodaépületeit látogattuk meg. A vállalat 46 éves múltra tekint vissza, 16 gyára van és 27 országba exportál 585 féle gyógyszert, és a szerb piac 72%-át látja el. Összesen 2200 munkást foglalkoztat a teljesen automatizált és robotizált gyáraiban. A szállítást és a raktározást helyben robotok oldják meg. Ugyanakkor a Millennium Alapítvány által zene és sport eseményeket is támogat. Munkásai számára külön épített egy lakónegyedet Hemograd néven, szemet gyönyörködtető építészeti stílusban, szintén a Hemofarm építette a város sportszarnokát, mely 4500 férőhelyes, 2000-ben adták át 11 millió euróba került és Európa negyedik legnagyobb sportcsarnoka, csodás érzés a pályára lépni itt.

Jó tudni, hogy 1 euró kb. 87 dinár, a vízum pedig 1 hónapra 40 euró, vagy 75 euró 3 hónapra. Meglátogattuk a „3 lépcsős gyógyszerárt”, mely ma mint múzeum működik. Érdekes volt a tablettákat gyártó kézi prés, valamint egy ősi pénztárgép, amely kézi meghajtású volt és a befizetett összegről elismervényt adott. (bon)

Elhaladtunk a Petőfi Sándor Egyesület mellett és megtekintettük a kelta eredetű kincseket a város múzeumában, valamint a mostani kerékpárnak az őst. Nem búcsúhatunk el e csodás várostól, hogy ne említsük meg, hogy négyszer bombázták és az 5000 szerb menekült komoly gondot jelent a városnak, mert nem tudnak beilleszkedni és a munka is idegen nekik. (!!!)

Visszaindulásunkkor a Breg-tetőn örökdő várortony tegetett és az alkony kezdte beborítani a várost.

A viszontlátásra, te csendes, csodás város!

Kovács László

Megjelent: VII. évfolyam 5.(66.) szám 2006. június 15.

A régi Prefektúra épülete idegen kézbe került

Mindenhol a világon a város középületei jelentik a város büszkeségét. Lugos belvárosa – ha lehet így nevezni a központi évszázados vagy még régebbi, szép épületeket – hasonlóképpen büszkélkedhet patinás épületekkel. A város vezetésének kötelessége ezeket az épületeket rendben tartani. Lugos egyik ilyen öreg épülete a régi Prefektúra néven közismert középület. Az eltelt 17 év alatt semmit – de 1989 előtt sem – költöttek a megőrzésére. Persze az idő múlásával a tetőzet fokozatosan ment és megy tönkre. Ennek a megállítására sem fordítottak egyetlen lejt, többszöri figyelmeztetések ellenére sem. Pedig műemléképületről van szó. Sajnos az építésének a pontos dátumát nem sikerült kideríteni, de a XVIII. század közepe táján épülhetett. A városgazda feladata világszerte a meglévő középületekre vigyázni, rendbe tartani és emellett újakat építeni, fejleszteni a várost. Lugoson már legalább tíz éve árulják a Vármegye Házát, ahelyett, hogy valamit tettek volna a megőrzése vagy javítása érdekében. A júliusi tanácsülésen megtörtént a jóváhagyás – licitálás alapján – az eladásról, azóta a város folyószámlájára érkezett a pénz is, mely az eladásból származik. Igaz, hogy a vásárló köteles az arhitekturális stílust megtartani, a javítások után is, melyet egy éven belül köteles elvégezni. Majd meglátjuk! Mi lesz majd az egykori Vármegye Háza? Szálloda vagy irodaház, mindez a jövő titka! Tudjuk, hogy a költségvetés minden évben szűkös, de egy műemléképületet akkor sem lett volna szabad eladni! A beérkezett pénz – közel egy millió euró – a városi költségvetésbe kerül, amely nem oly jelentős összeg, de szegényebbek lettünk egy műemléképülettel!

Király Zoltán

Megjelent: VII. évfolyam 6. (67.) szám 2006. október 20.

HASZNOS TELEFONSZÁMOK:

Mentők, tűzoltók, rendőrök:	112	Murgu iskola:	0256-351744
Kórház:	0256-353730, 353731	Magyar óvoda:	0256-358441
Tűzoltóság:	0256-351560	Színház:	0256-354013
Rendőrség:	0256-351212	Kultúrház:	0256-353253
Közrendőrség:	0256-353324	Munkaerő Hivatal:	0256-351812
Csendőrség:	0256-353511	Vasútállomás tudakozó:	0256-359679
Református parókia:	0256-351103	Romtelecom info:	0256-118932
Katolikus plébánia:	0256-351758	Ermis kábelTV:	0256-376888
RMDSz:	0256-353240	MOL benzinkút:	0256-358377
Polgármesteri Hivatal:	0256-352240	Munkaügyi Hivatal:	0256-351776
Gáz (ingyenes):	0800-800928	Törvényszék:	0256-352372
Gáz Marosvásárhely:	0265-200928;	Pénzügyi Igazgatóság:	0256-351673
	0265-200366; 0801-000366;	Kereskedelmi Kamara:	0256-354920
Meridian (víz):	0256-351750	Városháza (ingyenes):	0800-801000
Salprest (szemét):	0256-352830		

Sorel-Amigo Kft Lugos

Somesului utca 18. szám; Ion Vidu utca 15. szám
Tel.: 0256-351325. vagy 0256-351108.
E mail: sorelamigo@yahoo.com

A Sorel Amigo Kft forgalmaz több ezer színben számítógépen előállítható, az EU követelményeknek megfelelő, környezetbarát, holland importból származó, vízben oldódó, bármely típusú autóra alkalmas metalizált vagy fényes festéket. Bővebb felvilágosítás a fenti címeken vagy telefonokon. Kaphatók még festékek – Trilak, Düfa, Köber, Azur – különböző építkezési anyagok és villamossági cikkek, minden nagy választékban.

Lakatos család

HIVATALOS FORDÍTÓ LUGOSON

Hivatalos engedéllyel rendelkező fordító magyar, román, angol nyelvű szövegek fordítását vállalom bármilyen szakterületről, jutányos áron, sürgősségi esetben is. Érdeklődni lehet a 0743-101353 telefonszámon illetve személyesen a Magnoliei utca 15. szám alatt.

☞ **VÁSÁROLOK** 1950 előtt készült képeslapokat. Érdeklődni a szerkesztőségben lehet vagy telefonon a következő számon: 0721-236490.

☞ **VÁSÁROLOK** Lugost és a környező magyar településeket ábrázoló régi képeslapokat. Érdeklődni lehet a szerkesztőségben vagy telefonon a következő számokon: 0256-354475, 0721-236490.

☞ **KERESEM** olvasás vagy megvétel céljából **Katolnay László** könyveit. Érdeklődni lehet a szerkesztőségben vagy telefonon a következő számokon: 0256-354475, 0720-028187 vagy 0721-236490.

☞ **Régi magyar bántási ételek receptjeit várjuk az idősebb olvasóinktól, amelyek lakodalom, Húsvét, Karácsony vagy más események alkalmából készültek.** Érdeklődni lehet a szerkesztőségben vagy telefonon a következő számokon: 0256-354475, 0721-236490.

☞ **Szeretnénk összegyűjteni a bántási magyar lakodalom, eljegyzés, születés, sorozás, bevonulás, temetés vagy más családi esemény rigmusait, mondókait, szertartásait.** Érdeklődni lehet a szerkesztőségben vagy telefonon a következő számokon: 0256-354475, 0721-236490.

TÁMOGATÓINK

A Lugosi Hírmondó állandó támogatóinak névsora:

Raminger Margit – Németország;
Kovács Sándor – Lugos;
Vásári Piroska – Lugos;
Lakatos Olga és Sorin – Lugos;
Farkas József – Szoborsin;
Abrán Regina – Lugos;
Juhász Julianna – Lugos;
Papp Mihály – Gyergyóremete;
Papp Gabriella – Gyergyóremete;
Dr. Hígyed István – Lugos.

LUGOSI HÍRMONDÓ

A Lugosi Hírmondó a lugosi magyarok tájékoztatója, politikai, oktatási, közéleti, művelődési, helytörténeti, irodalmi, társadalmi, gazdasági havonta megjelenő szórványlap.

Kiadó: Putnoky Miklós Alapítvány, Lugos

Szerkesztőség:

Főszerkesztő: Király Zoltán (tel.: 0721-236490).

Olvasószerkesztő: Király Rozália

(tel.: 0720-028187).

Szerkesztőbizottság: Pozsár József (politika, városi tanács, tel.: 0744-549396), Király Zoltán

(külpolitika, hírek, gazdaság, tel.: 0721-236490),

Fülöp Lídia (irodalom, kultúra tel.: 0256-353771),

Király Rozália (oktatás, helytörténet, kultúra, tel.:

0720-028187), Kovács László (társadalom, tel.:

358337), Langó Ferenc Attila (társadalom,

politika, tel.: 0723-794399), Takács Imre (iro-

dalom), Simon István.

Magyarországi munkatárs: Lugosi Papp János

Budapest (tárca novella).

Fényképek: Király Zoltán, Langó Ferenc Attila

Tördelőszerkesztő: Dömötör Adriana

Postacím:

305500 = LUGOJ

Str. Viorelelor Bl.C6. Ap.9.

Tel.: 0721-236490.

E-mail: lugosi_hirmondo@yahoo.com

Nyomda: Almariones Kft, Lugos

ISSN 1583-9354.

A Lugosi Hírmondó non-profit jellegű, ingyenes kiadvány, mely pályázat útján elnyert támogatásokból és önkéntes adományokból tartja fenn magát.

Kérjük a tisztelt olvasóközönséget, hogy lapunkat erkölcsileg és anyagilag támogatni szíveskedjék!

Számítunk az Ön támogatására is!

A szerkesztőség fenntartja magának azt a jogot, hogy a kéziratokat szükség szerint átdolgozza. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza. A cikkek szerzői vállalják a felelősséget írásaik tartalmáért.

Névtelen leveleket nem veszünk figyelembe.

Lapzárta: 2014. december 12.

Hirdessen a Lugosi Hírmondóban!

A lap megjelenik minden hónap végén. Apróhirdetéseket és reklámokat elfogadunk minden hónap 20. napjáig. Tarifáink: reklámok esetén 0,50 lej/cm²-ként, apróhirdetések esetén magán-személyeknek szavanként 0,50 lej, jogi személyeknek 1 lej. Kiemelt helyen (első oldalon) vagy kiemelt szöveg esetén kétszeres a tarifa. Kifizetés megegyezés szerint. Várjuk tisztelt ügyfeleinket!